

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

PROGRAM STAROSTLIVOSTI
CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIE PARÍZSKE MOCIARE
2016 - 2045

Október 2015

1. Základné údaje

1.1 Kód územia: SKCHVU020

1.2 Príslušnosť k európskej sústave chránených území: Natura 2000

1.3. Kategória a názov územia

Príslušnosť k európskej sústave chránených území: Natura 2000
Kód územia: SKCHVU020
Kategória: Chránené vtáčie územie
Názov územia: **Parížske močiare**

1.4. Platný právny predpis: Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR. č. 23/2008 Z.z. zo 7. Januára 2008, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Parížske močiare, účinná od 1.2.2008.

1.5 Celková výmera územia a výmera podľa funkčných plôch

Celková rozloha CHVÚ Parížske močiare stanovená vyhláškou je 376,6 ha. Spracovávaná výmera na základe vrstvy GIS ŠOPSR je 375,3 ha. Po zapracovaní CHVÚ do databáz C - registra katastra nehnuteľností (KN), na ktorom ŠOPSR pracuje, bude možné zosúladiť GIS vrstvu s parcelným stavom.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov.

Kod pozemku	druh pozemku	výmera v ha	Zastúpenie v %
2	orná pôda	13,77	3,67
5	záhrada	0,00	0,00
6	ovocný sad	0,80	0,21
7	TTP	48,77	13,00
10	lesný pozemok	0,02	0,01
11	vodná plocha	277,49	73,94
13	zastavaná plocha a nádvorie	3,10	0,83
14	ostatná plocha	31,31	8,34
Spolu		375,27	100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1.5.2015.

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVÚ Parížske močiare sa nachádza v juhozápadnej časti SR, v Nitrianskom kraji, v okrese Nové Zámky.

Lokalita sa nachádza cca 15 km západne od mesta Štúrovo. Územie tvorí alúvium vodného toku Paríž v cca 9 km úseku medzi obcami Strekov a Gbelce. Lokalita je dostupná z cesty II/509 Štúrovo – Nové Zámky, ktorá vedie pozdĺž územia CHVÚ z južnej strany cez Novú Viesku. Východná časť je dostupná aj z cesty II/588 od obce Gbelce. V blízkosti prechádza železničná trať Nové Zámky – Štúrovo, najbližšia zastávka je v Novej Vieske.

Klíma

CHVÚ je súčasťou teplej klimatickej oblasti, teplého, veľmi suchého okrsku s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50. Podľa údajov z meteorologickej stanice Hurbanovo je priemerná ročná teplota 10°C , v januári $-1,5^{\circ}\text{C}$, v júli nad 20°C . Priemerný ročný úhrn zrážok 500 – 550 mm, v júli pod 20 mm, v januári 30 až 40 mm, absolútne denné maximum 81,8 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 40, priemerná výška pokrývky je 8,9 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, prevláda juhovýchodné prúdenie vzduchu o rýchlosti 4 až 5,3 m/s, menej severozápadné 3,4 až 4,3 m/s.

Geologické podmienky a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVÚ súčasťou oblasti Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva.

Podložie území CHVÚ tvorí neogén – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie).

V nadloží sú kvartérne, prevažne fluviálne sedimenty nivné humózne hliny alebo hlinito-pieščité až štrkovito-pieščité hliny dolinných nív.

Dotknutým územím prechádzajú menšie priečne zlomové línie, prevažne v smere juhozápad – severovýchod.

V rámci geomorfologického členenia SR (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVÚ do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská rovina, celku Podunajská pahorkatina, podcelku Hronská pahorkatina.

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mierne diferencované bez agradácie. Reliéf územia je zvlnená rovina. Nadmorská výška sa pohybuje v priemere od 120 do 130 m.

Z hľadiska výskytu geodynamických javov ide o stabilné územie bez náchylnosti na deformácie, nie sú tu evidované historické ani recentné svahové poruchy. Potenciálna vodná erózia je slabá. Makroseizmická intenzita dosahuje stupeň 7°MSK-64 .

Hydrologické pomery

Územie CHVÚ spadá do čiastkového povodia Dunaja. Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. Lokalita CHVÚ je viazaná na vodný tok Paríž, ktorý je pravostranným prítokom Hrona. Ide o upravený kanalizovaný nížinný tok, ktorý je súčasťou odvodňovacej sústavy Podunajskej roviny.

Lokalita CHVÚ patrí do hydrogeologického regiónu: Kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny s určujúcim typom medzizrnovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje mierna prietoknosť a hydrogeologická produktivita.

Pôdy

V širšom území CHVÚ prevládajú čiernice kultizemné, sprievodné čiernice glejové, lokálne modálne; prevažne z nekarbonátových aluviálnych sedimentov a černoze kultizemné, lokálne modálne a erodované; čiernice typické karbonátové a čiernice glejové karbonátové, sprievodné čiernice slancové, solončaky až slance; z karbonátových, prevažne aluviálnych sedimentov a černoze typické, lokálne černoze erodované a regozeme typické karbonátové; zo spraší. Ide o pôdy hlinitej zrnitosti triedy.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy zaradené ako relatívne čisté. Náchylnosť na vodnú eróziu v okolí CHVÚ je slabá, severne pri Svodíne sa uvádza ako stredná.

Flóra a fauna

V území **Parížskych močiarov** bolo identifikovaných viac ako 340 druhov vyšších rastlín, 44 druhov mäkkýšov, 162 druhov pavúkov a koscov, 34 druhov vážok, 401 druhov chrobákov, 54 druhov blanokrídlovcov či 37 druhov dvojkrídlovcov. Zo stavovcov sa tu doteraz zistilo 18 druhov rýb, 10 druhov obojživelníkov a viac ako 31 druhov cicavcov. Jedinečnosť lokality potvrdzuje aj výskyt veľmi vzácných druhov z vyššie uvedených skupín alebo ich prvé nálezy v rámci Slovenska. Z pavúkov sú to napr. lovcík *Dolomedes plantarius* a *Urozelotes rusticus*, z chrobákov *Hydnobius spinipes*, 4 druhy blanokrídlovcov: *Mimumesa wuestnei*, *Trypoxylon beaumonti*, *T.latilobatum*, *Stenodynerus clypeopicus*, ale hlavne *Gbelcia crassiceps*, ktorý ako nový taxón bol opísaný práve z tejto lokality a nesie jej rodové meno. Z dvojkrídlovcov tu bol zaznamenaný po prvýkrát na Slovensku zas výskyt teplomilného komára *Uranotaenia unguiculata*. Parížske močiare sú aj lokalitou s výskytom vzácného hraboša severského (*Microtus oeconomus*).

CHVÚ je charakteristické porastmi trstiny (*Phragmites australis*), ktorá tu vytvára rozsiahly súvislý vegetačný pokryv a zaraďuje tak Parížske močiare medzi najväčšie biotopy trstín na Slovensku.

Gajdoš et al. (2004) uvádzajú k vegetačným pomerom, že v súčasnosti sú dominantným typom biotopu v NPR Parížske močiare trst'ové porasty. Ide o druhovo chudobné porasty s výraznou dominanciou trste obyčajnej (*Phragmites australis*). Ostatné typy biotopov majú výrazne menšiu rozlohu a niektoré nižšie uvedené sa v rezervácii vyskytujú iba okrajovo, pričom väčšie rozšírenie majú mimo rezervácie. K európsky významným typom biotopov autori zistili 4 typy biotopov:

- 3150 „Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition“.

- 3140 „Oligotrofné až mezotrofné vody s benthickou vegetáciou chár“. V komplexe mokradí na nive potoka Paríž pri Novej Vieske, boli zistené aj porasty chár triedy Charetea fragilis, zväzu Charion vulgaris.

- 6510 „Nížinné a podhorské kosné lúky“. Rastlinné spoločenstvá mezofilných lúk, patriacich do triedy Molinio-Arrhenatheretea, zväzu Arrhenatherion.

- 91E0 „Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy“. Porasty, patriace do triedy Salicetea purpureae, zväzu Salicion albae.

Najvýznamnejšou skupinou živočíchov, ktoré sú aj hlavným predmetom ochrany Parížskych močiarov, sú však vtáky. Dodnes tu bolo zaznamenaných až 171 druhov, z ktorých 67 tu hniezdi. CHVÚ je charakteristické porastmi trstiny (*Phragmites australis*), ktorá tu vytvára rozsiahly súvislý vegetačný pokryv a zaraďuje tak Parížske močiare medzi najväčšie biotopy

trstín na Slovensku. S charakterom územia súvisí aj rad problémov spočívajúci v postupnom zarastaní a zazemňovaní územia zapríčineného reguláciou potoka Paríž, zmenou vodného režimu a hospodárenia v území.

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Predmetom ochrany v území je sedem druhov – kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), chriašť malý (*Porzana parva*), trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), hus divá (*Anser anser*), včelárik zlatý (*Merops apiaster*) a bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*). Hniezdnymi biotopmi kane močiarnej sú rôzne typy mokradí so stojatou alebo pomaly tečúcou vodou a porastami trstí, páľky alebo aspoň ostríc (Karaska et al. 2002). Vo svete obýva druh vodné biotopy so sladkou alebo brakickou vodou; napr. močiare, bažiny, a lagúny s hustým porastom ostríc a páľky. Menej sa vyskytuje v oblastiach bez vodných plôch alebo len v blízkosti mokradí; napr. pasienky a iné plochy s nízkou vegetáciou, ryžové a iné obilné polia. Ako potravný biotop využíva poľnohospodársku krajinu; preferuje krmoviny (napr. lucerna), spravidla neďaleko mokradí. Počas migrácie sa vyskytuje aj v atypických biotopoch, napr. preletuje ponad lesnú krajinu a pohoria (zaznamenaná vo výške 3000 m.n.m v Z Kamerune) (Orta et al. 2015). Na Slovensku hniezdi kaňa močiarna v rovinatých oblastiach a kotlinách južného Slovenska. Menej obýva širšie údolia riek v predhorí Karpát alebo vnútrokarpatské kotliny. Viazanosť na rovinaté oblasti vyplýva zo špecifických nárokov druhu na hniezdny biotop – preferuje najmä močiare, brehy rybníkov, mŕtvych ramien a štrkoviská. Vzácnejšie hniezdi aj na suchej zemi (vyschnuté močiare s trstou alebo páľkou) a v poľnohospodárskej krajine (obilné lány) (Karaska et al. 2002). Okrem umiestnených hniezd nad vodou ojedinele hniezdi aj v kríkoch (Východoslovenská nížina, Matušik in litt.). Lovnými biotopmi na Slovensku sú územia s mozaikou mokradí a poľnohospodársky obrábanej pôdy (Karaska et al. 2002). V rámci CHVÚ Parížske močiare je hniezdnym biotopom kane močiarnej celé močarisko, najmä južná a juho-východná časť územia. Optimálny biotop je zložený z trstových porastov s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel. Väčšina plôch by mala byť zaplavená vodou, s výskytom otvorenej vodnej hladiny.

Hniezdnymi biotopmi chriašťa malého sú okraje stojatých vôd (rybníky, vodné nádrže) a rozľahlejšie močiare s porastami trstiny, páľky a ostrice (Trnka 2002). V Európe hniezdi v hustých porastoch sladkovodných mokradí, vrátane okrajov jazier, riek a v zaplavených lesoch. Preferuje jednodruhové alebo zmiešané porasty tráv a bylín, akými sú rody *Scirpus*, *Typha*, *Carex*, *Sparganium* a *Phragmites*, ktoré sú zložené zo živej, ale aj mŕtvej biomasy stebiel. Takéto biotopy sa nachádzajú v trvalej prítomnosti vody a zahŕňajú aj popadané horizontálne steblá, ktoré tvoria mosty. V porovnaní s chriašťom bodkovaným (*Porzana porzana*) preferuje hlbšie zaplavené biotopy. Mimo dobu hniezdenia sa vyskytuje aj na zaplavených pasienkoch a v iných menej typických biotopoch (Taylor 1996). Na Slovensku obýva biotopy podobného charakteru; napr. plytké stojaté vody a ich okraje husto porastené močiarnou vegetáciou, ďalej okrajové plochy rybníkov, tiež rozsiahlejšie močiare a staré riečne ramená s porastami trstiny, páľky a ostríc, premiešané s napr. s prasličkami, kosatcom žltým a puškvorcom. Podmienkou je trvalá prítomnosť vody (Hudec a Šťastný 2005). V rámci CHVÚ Parížske močiare druh osídľuje najmä plochy s rozsiahlejšími porastmi páľok (*Typha latifolia* a *T. angustifolia*) a ostríc (*Carex* spp.), prípadne hustejšie porasty trste obyčajnej (*Phragmites australis*) obklopujúce vodné lagúny. Súvislejším homogénnym trstovým porastom sa vyhýba. Hniezdo bolo nájdené aj v porastoch ostrice na zaplavenom ostrove, podmienkou je však trvalá prítomnosť vody. Potravné biotopy zahŕňajú vodné plochy, kanále, pobrežné porasty a lagúny s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz). Vyžaduje čistú alebo len slabo znečistenú vodu v močarisku (II.–III. trieda kvality vody).

Hniezdnymi biotopmi trsteniarika tamariškového sú brehové bylinné porasty (napr. trstina, páľka) jazier alebo rozsiahlejších močarísk s trvalou vyššou hladinou vody. V poraste by mal byť vždy podrast ostrice alebo aspoň hustej trávy a polámaných zbytkov minuloročnej vegetácie (Leisler ex Šťastný a Hudec 2011). V Európe hniezdi v močiarnej vegetácii, najmä v trstine, ostrici alebo páľke, často s prímiesou krovín (napr. rod *Tamarix*). Optimálny hniezdny biotop druhu tvoria staré porasty trstiny pozostávajúce z vysokého podielu mŕtvej biomasy. Vyskytuje sa pozdĺž okrajov jazier, priekop, v sladkých ako aj brakických mokradiach a vo veľmi malých trstinových plochách v stepných oblastiach (Dyrcz 2006). Typickými hniezdnymi biotopmi na Slovensku sú plochy s otvorenou vodnou hladinou v porastoch trsti obyčajnej (*Phragmites australis*) (Trnka a Čapek 2002). V rámci CHVÚ Parížske močiare druh uprednostňuje plochy s otvorenou vodnou hladinou obklopenou rozsiahlejšími porastmi pálok (najmä *Typha latifolia*, menej *T. angustifolia*) a v menšej miere i redšie porasty trste obyčajnej (*Phragmites australis*). Súvislejším homogénnym porastom sa vyhýba. Potravné biotopy zahŕňajú brehové porasty s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz).

Hniezdnymi biotopmi kačice chrapačky sú plytké, močaristé vodné plochy so stojatou alebo mierne tečúcou vodou a bohatým rastlinným porastom (Hudec 1994). Vo svete obýva najčastejšie vnútrozemie; najmä močaristé lúky, zaplavené polia, plytké sladkovodné močiare a jazerá s bohatou vodnou vegetáciou. Zimuje v pobrežných oblastiach, v sladkých alebo brakických vodách, aspoň s čiastočne ponorenou vegetáciou a s dobre vyvinutými brehovými porastami, tiež na ryžových poliach, kanáloch a na mori (Carboneras et al. 2014). Na Slovensku hniezdi kačica chrapačka v otvorenej bezlesej krajine s plytkou vodou a pobrežnou vegetáciou. Druh sa vyskytuje v stojatých vodách rozličných typov: inundačné územia okolo riek, močiare, slepé ramená, hate, rybníky, kanále s pomaly tečúcou vodou, s bohatým rastlinným zárastom vodných bylín a krovín (Ferianc 1977). Vodné plochy by mali mať brehový ako aj vo vode plávajúci porast (Hudec 1994). V rámci CHVÚ Parížske močiare hniezdi kačica chrapačka v hustej pobrežnej vegetácii tvorenej najmä spoločenstvami ostríc (*Carex* spp.) a iných nízkych bylín a tráv v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska alebo na ostrovoch. Potravné biotopy zahŕňajú lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky) a čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II.–III. trieda kvality vody).

Hniezdnymi biotopmi husi divej sú väčšie vodné plochy s brehovými porastami trstiny. Vo svete obýva širokú škálu biotopov spravidla s vodnými plochami v otvorenej krajine. Často sa v blízkosti nachádzajú trávne porasty alebo iná vegetácia, ktorá slúži ako pastviská. Zimuje v poľnohospodárskej krajine alebo na močiaroch, jazerách a v lagúnach (Carboneras et al. 2014). Na Slovensku sú hniezdnymi biotopmi husi divej vodné plochy, napr. neprietočné ramená rieky Moravy v medzihrádzovom priestore i mimo neho, rybníky a štrkoviská (Darolová a Jureček 2002). Hniezdi v brehových porastoch, ale aj na vrúbach, niekedy využíva aj hniezda iných veľkých vtákov, napr. dravcov. Vždy je nutná blízkosť vhodných otvorených miest pre pasenie – napr. lúky, pasienky alebo polia so zasiatym obilím (www.biomonitoring.cz). Nocoviská sú umiestnené na rozľahlejších vodných plochách, prípadne za vyššieho vodného stavu aj v zaplavených inundáciách riek.

Hniezdne biotopy včelárika zlatého predstavujú umelé (pieskovne, tehelne, smetiská, zárezy ciest, terasy vinogradov, výkopy a pod.) alebo prirodzené hlinito-piesčité steny (brehy vodných tokov, zosuvy, sprašové steny a pod.) (Darolová a Slobodník 2002). Vo svete obýva najmä široké riečne údolia, pasienky, ornú pôdu s pozdĺžnymi terasami a roztrúsenými stromami, lúky, členité stepi, ďalej dubové lesy, olivové háje, ryžové polia a v Stredomorí macchie. V Afrike tiež savany, pobrežie jazier a poľnohospodársku krajinu (Fry a Boesman 2014). Na Slovensku hniezdi v kolóniách najmä v južnejších a teplejších častiach. Druh hniezdi predovšetkým v kolmých stenách; okrem nich bolo zistené hniezdenie aj

v horizontálnom teréne – na lúke alebo poli (Viktora ex Darolová a Slobodník 2002, Darolová unpubl.) a ojedinele aj v horizontálnej časti hrádze (Danko in litt.).

Hniezdnymi biotopmi bučičika močiarného sú močiare, rybníky a vodné nádrže, porastené trstou, pálkou a pobrežným krovím (Danko a Balla 2002). Vo svete obýva najčastejšie sladkovodné mokrade s porastami trstiny a iných druhov vodnej vegetácie (*Scirpus*, *Typha*, *Phragmites*, *Baumea* and *Juncus*), najmä s prímiesou krovín a stromov (*Melaleuca*, *Muehlenbeckia*). Obýva aj okraje jazier, vodných nádrží, rašeliniská, oázy, zalesnené močiare, zarastené brehy potokov a riek, vlhké lúky, pasienky a ryžové polia. Častý je aj v mangrovových porastoch a okrajoch slaných lagún. Počas migrácie sa vyskytuje na otvorených vodných plochách, v urbanizovanej krajine, ako aj v suchých oblastiach (obilné polia, cukrová trstina) (Martínez-Vilalta et al. 2014). Na Slovensku obýva nížiny a kotliny celej južnej časti štátu. Hniezdnymi biotopmi sú najmä rybníky s hustými brehovými porastami, močiare a husto zarastené brehy pomaly tečúcich vôd (Danko a Balla 2002). V rámci CHVÚ Parížske močiare hniezdi bučičik močiarny vo vodných lagúnach v strednej a južnej časti močariska a na odvodňovacom kanáli v trstových a pálkových porastoch. Optimálny hniezdny biotop pozostáva z trstových porastov s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel, s dostatočným zastúpením pálkových porastov. Preferuje oblasti, kde je väčšina porastov zaplavená vodou. Potravné biotopy zahŕňajú pobrežné porasty, lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy).

1.6.2. Stručný popis predmetu ochrany

Predmetom ochrany Chráneného vtáčieho územia Parížske močiare je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov kane močiarnej, chriašť malý, trsteniarik tamariškový, kačica chrapačka, hus divá, včelárík zlatý a bučičik močiarny.

Pre kaňu močiarnu, chriašť a malého, trsetniarika tamariškoveho, kačicu chrapačku patria Parížske močiare medzi päť CHVÚ na Slovensku kde bola zistená najvyššia populácia týchto druhov.

V prípade ochrany chriašť a malého je však toto územie pre jeho ochranu kľúčové na Slovensku, keďže v čase vymedzovania sústavy CHVÚ to bola odhadovaná najvyššia populácia tohto druhu na Slovensku. Monitoring populácie v rokoch 2010-2012 tu zistil druhú najvyššiu populáciu po CHVÚ Medzibodrožie. Rovnako významné je územie aj z pohľadu ochrany trsteniarika tamariškoveho nakoľko sa jedná o jediné známe pravidelné hniezdisko tohto druhu na Slovensku a navyše jeho výskyt tu dosahuje severný okraj areálu.

Pre včelárika zlatého a bučičika močiarného patrí toto územie medzi významné, keďže tu hniezdi viac ako 1 % celej národnej populácie tohto druhu.

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetu ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát z monitoringu z rokov 2010-2012. Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrozenia, preto sa pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrozenia uvádzajú v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie naplňania programu starostlivosti bude potrebné merať zmeny stavu druhov tými istými kritériami ako bol hodnotený ich stav v roku 2010-2012. Len takéto meranie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu je nižšie uvedená pre každý predmet ochrany celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu v kapitole 1.6.3.1.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavov predmetov ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2. a stanovenie cieľových stavov druhov je uvedené v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutých druhov v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhov

1.6.3.1.1. Definovanie priaznivého stavu kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ: pravidelný a relatívne hojný hniezdič. V rokoch 2010–2012 bolo v rámci celého územia CHVÚ zaznamenaných 15–20 hniezdiacich párov s celkovou hustotou 0,8–1,2 páru/10 ha. Tento stav možno pokladať v ostatných 20 rokov za viac-menej stabilný. Kane močiarnu do CHVÚ prilietajú už v polovici februára a začiatkom marca. Odlietajú v priebehu septembra a v októbri. Prvé násady možno nájsť už v prvej polovici mája. Hniezdne páry sú rozmiestnené v rámci celého močariska, ale vyššiu koncentráciu (hustotu) dosahujú v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ. Ich lovnými teritóriami sú okrem vlastného močariska aj okolité polia a pasienky a dokonca i vinice a ovocné sady. Na jar s obľubou lovia nad pokosenými trst'ovými plochami. Pri love ale i odpočinku využívajú ako posedy najmä vyschnuté vŕby v samotnom močarisku a na jeho okraji ako i kopy pokoseného trstia.

Definovanie stavu v CHVÚ Parížske močiare

Circus aeruginosus

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A –	B –	C –
		dobrý	Priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10–15 hniezdných párov s hustotou 0,8–1,3 páru/10 ha	Menej ako 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpla o 5 hniezdných párov (25%) za ostatných 10 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (25%) za ostatných 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5%, na lokalite je dostatok starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou, 50-75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2–5%, na lokalite je primerané množstvo starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy	Homogénne trst'ové porasty, menej ako 50% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%, na lokalite nie je dostatok starých stromov a iných vyvýšených miest využívaných druhom ako posedy

	2.2. Potravný biotop	Na lokalite je bohaté zastúpenie a vysoká diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk je dostatok zväčša extenzívne obhospodarovaných poľnohospodárskych pozemkov (lúky, pasienky, polia) s vysokým počtom hlodavcov	Na lokalite je hojné zastúpenie ale nižšia diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nachádzajú intenzívne obhospodarované poľnohospodárske pozemky (polia) s dostatočným počtom hlodavcov	Na lokalite nie je dostatočné zastúpenie a diverzita menších druhov stavovcov, do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nenachádza dostatok vhodne obhospodarovaných poľnohospodárskych alebo iných pozemkov s dostatočným počtom hlodavcov
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je v hniezdnom ani mimohniezdnom období na lokalite ani na jeho loviskách mimo CHVÚ ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm), na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk neprebieha pozemná aplikácia rodenticídov	Druh nie je v hniezdnej dobe na lokalite ani na loviskách mimo CHVÚ ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm, v hniezdnom období neprebieha na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk pozemná aplikácia rodenticídov	Druh je v hniezdnej dobe ohrozovaný nelegálnym odstrelom a vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypaľovanie trstiny) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm, na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do 500 m od hniezdisk prebieha pozemná aplikácia a rodenticídov

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje	Zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, eutrofizácia močariska sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje	Zimné kosenie trste na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trste s následným poklesom hladiny vody pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje
	3.3. Stupeň ohrozenia potravného biotopu	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa zvyšuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch minimálne do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa znižuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa zvyšuje	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa neznižuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa nezvyšuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa neznižuje	Početnosť a diverzita menších druhov stavovcov na hniezdnej lokalite sa znižuje, používanie herbicídov, insekticídov a hlavne rodenticídov na poľnohospodárskych pozemkoch do vzdialenosti 500 m od hniezdisk sa zvyšuje, početnosť a diverzita hlodavcov na nich sa znižuje

Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	3	3	9
	populačný trend	3	3	9
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	3	3	9
O	Druh	2	3	6
	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				51
Maximálna možná hodnota (\sum váh \times 3):				63

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
81%		

Úspešnosť hniezdenia je ovplyvnená najmä zmenami výšky vodnej hladiny počas dlhotrvajúcich intenzívnych dažďov, čo má za následok vytápanie nižšie položených hniezd. V menšej miere sa na neúspešnosti hniezdenia podieľajú i predátori (krkavcovité vtáky, líšky, lasicovité šelmy). Jedince loviace mimo CHVÚ sú ohrozované nelegálnym odstreľom.

1.6.3.1.2 Definovanie priaznivého stavu chriašťa malého (*Porzana parva*) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ: pravidelne každoročne hniezdiaci druh. Jeho početnosť sa v rokoch 2010–2012 odhaduje v CHVÚ však iba na 5–10 párov (0,3–0,8 páru/10 ha), čo je len cca 40% stavu z rokov 1993–2002. Za hlavnú príčinu poklesu početnosti druhu treba opäť pokladať postupné zazemňovanie močariska, znižovanie podielu otvorenej vodnej hladiny a homogenizáciu trstových porastov. Druh prilieťa do CHVÚ v apríli, vzácné už začiatkom tohto mesiaca a odlieta koncom augusta a v septembri. Na rozdiel od príbuzného chriašťa bodkovaného (*Porzana porzana*) migrácia chriašťa malého nie je taká nápadná. Druh v CHVÚ osídľuje najmä plochy s rozsiahlejšími porastmi pálok (*Typha latifolia* a *T. angustifolia*) a ostríc (*Carex* spp.), prípadne hustejšie porasty trste obyčajnej (*Phragmites australis*) obklopujúce vodné lagúny, pričom súvislejším homogénnym trstovým porastom sa vyhýba. Potravu zbiera často na otvorených vodných plochách a kanáloch. Hniezdo bolo nájdené aj v porastoch ostrice na zaplavenom ostrove, podmienkou je však trvalá prítomnosť vody. O úspešnosti hniezdenia nie sú dostatočné údaje, ale do značnej miery je hniezdenie ovplyvnené kolísaním výšky vodnej hladiny a predátormi.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Parížske močiare

Porzana parva

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A –	B –	C –
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10–15 hniezdných párov s hustotou 0,8–1,3 páru/10 ha	Menej ako 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpala o viac ako 5 hniezdných párov (30 %) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (30%) za ostatných 5 rokov

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových a ostricových porastov, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5%	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových a ostricových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50–75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je 2–5%	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom pálkových a ostricových porastov, porasty sú zaplavované na ploche menšej ako 50%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%
	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II.–III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanále s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III.–IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a vodné kanále s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný neusmernenými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je v hniezdnom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je v hniezdnom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú v hniezdnom období aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypalovanie trstiny) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm

3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu		Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a ostríc a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a ostríc a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trste na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trste na úkor pálkových a ostricových porastov s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)
--	--	--	--	--

Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	3	6
O	druh	3	2	6
	hniezdny biotop	2	3	6
Dosiahnutá hodnota spolu:				30
Maximálna možná hodnota (\sum váh \times 3):				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	58%	

Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je zmenšovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia pobrežnej vegetácie. Významnú úlohu zohráva i znižovanie potravnej ponuky a predácia vajec a mláďat.

1.6.3.1.3. Definovanie priaznivého stavu trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ: druh v CHVÚ pravidelne a každoročne hniezdi. Je sťahovavý, do územia prilieťa už koncom februára ale hlavne v marci a odlieta v októbri. Celková početnosť sa v rokoch 2010–2012 odhadovala na 10–15 hniezdiacich párov, čo je mierny pokles (cca o 20%) oproti predchádzajúcim rokom. Hniezdny výskyt je koncentrovaný v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ (najmä pozdĺž južnej hrádze), kde druh dosahuje hustotu 0,8–1,3 párov na 10 ha. Uprednostňuje tu plochy s otvorenou vodnou hladinou obklopenou rozsiahlejšími porastmi pálok (najmä *Typha latifolia*, menej *T. angustifolia*) a v menšej miere i redšie porasty trste obyčajnej (*Phragmites australis*). Súvislejším homogénnym porastom sa vyhýba. Hniezdi pomerne skoro, od konca apríla do júla, prvé vylietané mláďatá tu možno pozorovať už od druhej polovice mája. V pohniezdnom období do lokality v hojnom počte zaletujú aj jedince z južnejších hniezdísk z Maďarska (napr. jazero Izsák). V rokoch 2010–2012 sa v rámci projektu CES okružkovalo v južnej časti močariska celkovo 82 jedincov.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Parížske močiare

Acrocephalus melanopogon

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A –	B –	C –
		dobry	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 15 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 1,3 páru/10 ha	10–15 hniezdných párov s hustotou 0,8–1,3 páru/10 ha	Pod 10 hniezdných párov s hustotou menšou ako 0,8 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpla o viac ako 5 hniezdných párov (25%) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 5 hniezdných párov ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 5 hniezdných párov (25%) za ostatných 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trstové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových porastov, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5%	Trstové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50–75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2–5%	Homogénne trstové porasty s nízkym podielom pálok, porasty sú zaplavované na ploche menšej ako 50%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%

	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II.–III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III.–IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)
ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je v hniezdom ani mimohniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú v hniezdom období len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernými ornitologickými a inými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú v hniezdom období aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypalovanie trstiny) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa i početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, eutrofizácia sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)	Zimné kosenie trste na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trste na úkor pálkových a iných porastov s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných a na vodu viazaných druhov bezstavovcov (mäkkýše, pavúky, hmyz)
--	--	--	---	--

Hodnotiaca tabuľka

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	2	3	6
	populačný trend	2	3	6
B	hniezdny biotop	1	3	3
	potravný biotop	2	3	6
O	druh	3	2	6
	hniezdny biotop	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				30
Maximálna možná hodnota (\sum váh x 3):				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	59%	

Z porovnania aktuálnych výsledkov výskumu a monitoringu s príslušnými referenčnými hodnotami v definícii stavu zachovania vychádza pre trsteniarika tamariškového v CHVÚ priemerný priaznivý stav zachovania (B). Hlavnou príčinou znižovania početnosti druhu v CHVÚ je strata pôvodných hniezdných biotopov postupným zazemňovaním močariska a homogenizáciou trstových porastov. Významnou mierou sa na tom podieľajú aj

nepriaznivé poveternostné podmienky spojené so zmenou výšky vodnej hladiny a zatápaním hniezd alebo podchladením násad a mláďat a v neposlednom rade i predácia hniezd. V menšej miere je to aj rušenie vtákov počas hniezdenia (fotografovanie, necielené krúžkovanie a pod.).

1.6.3.1.4. Definovanie priaznivého stavu kačice chrapačky (*Anas querquedula*) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ: pravidelne každoročne hniezdiaci a migrujúci druh v CHVÚ. Prilietá koncom marca, hneď po rozmrznutí vodnej hladiny, najpočetnejšia je však v apríli, kedy tadiaľto preletujú i jedince hniezdiace v severnej Európe. Odlet a jesenná migrácia územím sú nenápadné. V rokoch 2010–2012 sa hniezdna populácia druhu v CHVÚ odhadovala na 3–5 párov s celkovou hustotou 0,2–0,3 páru na 10 ha, čo zodpovedá stavu z rokov 1993–2002. Počas jarnej migrácie tu však možno napočítať až 60 jedincov. Vtáky sa zdržujú prevažne v južnej a juhovýchodnej časti CHVÚ v okolí otvorených vodných plôch alebo na kanáloch, ale časté sú aj v pokosených častiach mladých trstových porastov. Hniezdia v hustej pobrežnej vegetácii tvorenej najmä spoločnosťami ostríc (*Carex* spp.) a iných nízkych bylín a tráv v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska alebo na ostrovoch.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Parížske močiare

Anas querquedula

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A –	B –	C –
		dobry	priemerny	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 5 hniezdiacich párov s hustotou vyššou ako 0,3 páru/10 ha	3–5 hniezdiacich párov s hustotou 0,2–0,3 páru/10 ha	Menej ako 3 hniezdiace páry s hustotou menšou ako 0,2 páru/10 ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpla o viac ako 2 hniezdne páry (40%) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná alebo kolíše v rozsahu menšom ako 2 hniezdne páry ($\pm 20\%$)	Populácia na lokalite klesla o viac ako 2 hniezdne páry (40%) za ostatných 5 rokov

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou, výškou stebiel a s dostatočným zastúpením nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5%	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch sa neznižuje, porasty sú zaplavované na ploche 50–75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2-5%	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch, porasty sú zaplavované na ploche menej ako 50%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%
	2.2. Potravný biotop	Lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II.–III. trieda kvality vody)	Lagúny a kanále s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III.–IV. trieda kvality vody)	Lagúny a kanále s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	<p>Druh nie je na lokalite v hniezdnom ani mimohniezdnom období vyrušovaný, prenasledovaný ani ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše len minimálne (± 10 cm)</p>	<p>Druh nie je v hniezdenej dobe na lokalite výrazne vyrušovaný, prenasledovaný alebo ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite a v okolí prebiehajú len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí a ostrovov, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm</p>	<p>Druh je v hniezdenej dobe vyrušovaný a ohrozovaný nelegálnym odstrelom, na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypalovanie trstiny) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku vrátane jeho okrajových častí, výška vodnej hladiny v hniezdnom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm</p>

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trste a okrajových častí močariska vrátane ostrovov šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)	Zimné kosenie trste a okrajových častí močariska vrátane ostrovov šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, eutrofizácia sa nezvyšuje, diverzita pobrežných porastov vrátane nízkobylinných (najmä ostricových) porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)	Zimné kosenie trste a okrajových častí močariska vrátane ostrovov na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebieha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastanie močariska homogénnymi porastmi trste a krovín na úkor nízkobylinných (najmä ostricových) a iných porastov v menej zaplavovaných okrajových častiach močariska a na ostrovoch s následným poklesom hladiny vody a podielu otvorených vodných plôch pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov rastlín a živočíchov (kôrovce, mäkkýše, hmyz a jeho larvy, žubrienky)
--	--	--	---	--

Hodnotiaca tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	2	3	6
	populačný trend	2	3	6
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	2	2	4
O	Druhu	2	2	4
	hniezdneho biotopu	1	3	3
Dosiahnutá hodnota spolu:				29
Maximálna možná hodnota (\sum váh \times 3):				48

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	60%	

Úspešnosť hniezdenia je však na základe pozorovania vyvedených mláďat pomerne nízka. Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je znižovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia vegetácie na ostrovoch a v okrajových častiach močariska. Významnú úlohu zohráva i predácia vajec a mláďat.

1.6.3.1.5. Definovanie priaznivého stavu husí divých (Anser anser) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

V čase prípravy vedeckého návrhu bola veľkosť zimujúcej populácie husí divých v CHVÚ Parížske močiare odhadovaná na 1600 ex. Aktuálne je na základe výsledkov monitoringu z rokov 2010-2012 (Slabeyová et al. 2011) odhadovaná na 10-100 jedincov.

Výrazný pokles populácie môže byť spôsobený zlepšením ochrany na neďalekých zimoviskách a nocoviskách v Maďarsku (rybníky Ferencmajor a Staré jazero pri Tate), kde v dôsledku vylúčenia lovu husí dlhodobu stúpajú ich zimujúce počty, kým naopak zimujúce počty na priľahlých slovenských lokalitách klesajú (Čenkovský a Močiansky ostrov na Dunaji) a je pravdepodobné, že podobný dopad sa mohol dotknúť aj okolia Parížskych močiarov, kde sa tieto zimujúce populácie vyskytovali. V Parížskych močiaroch a okolí sa totiž nijako nezmenili podmienky pre zimovanie husí divých.

1.6.3.1.6. Definovanie priaznivého stavu včelárika zlatého (Merops apiaster) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Pred desiatimi rokmi v čase prípravy vedeckého návrhu sústavy CHVÚ na Slovensku sa veľkosť populácie včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare uvádzala na úrovni 15 párov. Aktuálna veľkosť populácie zhodnotená na základe výsledkov monitoringu z rokov 2010-2012 kolíše na úrovni 13 – 18 párov. Aktuálny stav populácie je hodnotený stupňom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.1.7. Definovanie priaznivého stavu bučičika močiarného (Ixobrychus minutus) v Chránenom vtáčom území Parížske močiare

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ: druh je v rámci CHVÚ hodnotený ako nepravidelný vzácny hniezdič. V rokoch 2010–2012 bol zaznamenaný každoročne, ale opäť len v počte 1–3 párov s celkovou hustotou 0,1–0,2 páru/10 ha. Tento stav však môže byť čiastočne podhodnotený z dôvodu jeho skrytého spôsobu života. Nízka početnosť druhu však súvisí najmä so súčasným charakterom biotopov v CHVÚ (rozsiahle homogénne porasty trste obyčajnej s nízkym podielom otvorených vodných plôch) a nižšou potravnou ponukou (vodné bezstavovce, drobné rybky), pretože na iných lokalitách v okolí CHVÚ (napr. rybníky Paríž) bučičiky hniezdia v pomerne hojnom počte (15–18 párov). Do územia druh prilieta začiatkom a v polovici apríla, prvé násady možno pritom nájsť už začiatkom mája. Hlavná doba hniezdenia však pripadá na jún a júl. Hniezdenie v CHVÚ bolo zistené v okolí vodných lagún v strednej a južnej časti močariska a na odvodňovacom kanáli v trstových

a pálkových porastoch. Odlet pripadá na koniec augusta a začiatok septembra. V pohniezdnom období bol druh zastihnutý i ďalej od vlastného močariska, napríklad priamo v obci Gbelce.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Parížske močiare

Ixobrychus minutus

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A –	B –	C –
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	Nad 5 hniezdných párov s hustotou vyššou ako 0,5 páru/10 ha	3–5 hniezdných párov s hustotou 0,2–0,5 páru/10 ha	Pod 3 hniezdné páry s hustotou menšou ako 0,2 páru/10ha
	1.2. Populačný trend	Populácia na lokalite stúpila o viac ako 1 hniezdny pár (20%) za ostatných 5 rokov	Populácia na lokalite je stabilná	Populácia na lokalite klesla o viac ako 1 hniezdny pár (20%) za ostatných 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Trst'ové porasty s rôznou vekovou štruktúrou, hustotou a výškou stebiel a s dostatočným zastúpením pálkových porastov, minimálne 75% porastov je zaplavených vodou, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je vyšší ako 5%	Trst'ové porasty s nižšou vekovou a štruktúrnou diverzitou pričom podiel pálkových porastov sa neznižuje, porasty sú zaplavené na ploche 50–75%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou tvorí 2–5%	Homogénne trst'ové porasty s nízkym podielom pálkových porastov, porasty sú zaplavované na ploche menej ako 50%, podiel plôch s otvorenou vodnou hladinou je nižší ako 2%
	2.2. Potravný biotop	Pobrežné porasty, lagúny a kanále s bohatým zastúpením a vysokou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), čistá až slabo znečistená voda v močarisku (II.–III. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a kanále s hojným zastúpením ale nižšou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), stredne až silne znečistená voda v močarisku (III.–IV. trieda kvality vody)	Pobrežné porasty, lagúny a kanále s chudobným zastúpením a nízkou diverzitou vodných druhov živočíchov (mäkkýše, hmyz a jeho larvy, drobné ryby, žaby a ich larvy), veľmi silne znečistená voda v močarisku (V. trieda kvality vody)

ohrozenia	3.1. Stupeň ohrozenia druhu	Druh nie je na lokalite v hnieznom ani mimohnieznom období vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite ani v okolí neprebiehajú žiadne aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše len minimálne (± 10 cm)	Druh nie je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie okrem projektu CES), na lokalite a v okolí prebiehajú v hniezdom období len nevyhnutné aktivity (oprava hrádzí alebo stavidla) zasahujúce jednorazovo do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu maximálne ± 20 cm	Druh je v hniezdom období na lokalite vyrušovaný neusmernenými ornitologickými aktivitami (fotografovanie, krúžkovanie), na lokalite alebo v okolí prebiehajú aktivity (vodohospodárske úpravy a regulácia vody v potoku Paríž, úprava hrádzí alebo stavidla, vypalovanie trstiny) zasahujúce významným spôsobom a opakovane do vodného režimu a do porastov v močarisku, výška vodnej hladiny v hniezdom období kolíše v rozsahu viac ako ± 30 cm
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdom biotopu	Na lokalite prebieha každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom podľa navrhovaných manažmentových opatrení, eutrofizácia močariska sa znižuje, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa zvyšuje, kvalita vody sa zlepšuje a zvyšuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)	Zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom prebieha na lokalite aspoň raz za 2-3 roky, diverzita pobrežných porastov vrátane porastov pálok a podiel otvorených vodných plôch sa neznižuje, kvalita vody sa nezhoršuje a neznižuje sa ani početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)	Zimné kosenie trste na lokalite je neusmernené a nesystémové alebo neprebíha vôbec, eutrofizácia a celoplošné zarastenie močariska homogénnymi porastmi trste s následným poklesom hladiny vody pokračuje ďalej, kvalita vody sa zhoršuje a znižuje sa aj početnosť a diverzita vodných druhov živočíchov (hlavne obojživelníkov a rýb)

Hodnotiacia tabuľka

	Kritérium	Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť populácie	1	3	3
	populačný trend	1	3	3

B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravny biotop	1	3	3
O	Druh	3	2	6
	hniezdny biotop	1	3	3
Dosaiahnutá hodnota spolu:				24
Maximálna možná hodnota (\sum váh \times 3):				51

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty):

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
		47

Hlavnou príčinou ohrozenia druhu v CHVÚ je zmenšovanie plôch s otvorenou vodnou hladinou a sukcesia pobrežnej vegetácie. Významnú úlohu zohráva i nižšia ponuka potravy a predácia vajec a mláďat.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z monitoringu vtáctva a stavu ich populácií v CHVÚ v rokoch 2010-2012.

1.6.3.2.1. Kaňa močiarna (Circus aeruginosus)

Stav veľkosti hniezdnej populácie kane močiarnej a aj populačný trend v území je hodnotený stupňom A ako dobrý, priaznivý stav.

Mierne horšie je hodnotený stav hniezdného biotopu a to stupňom B ako priemerný, priaznivý stav, no stav potravného biotopu je už opäť hodnotený najlepším stupňom a to stupňom A – dobrý, priaznivý stav.

V dôsledku pozitívneho hodnotenia väčšiny kritérií je tak aj celkový priaznivý stav kane močiarnej hodnotený najlepším stupňom A ako dobrý, priaznivý stav.

1.6.3.2.2 Chriašť malý (Porzana parva)

Celkový priaznivý stav chriašťa malého je hodnotený stupňom B, ako priemerný priaznivý stav. Toto hodnotenie je však predovšetkým dôsledkom pozitívnejšieho stavu biotopov, ktorých stav je hodnotený stupňom B, priemerný priaznivý stav. Hodnotenie populačných kritérií chriašťa malého je hodnotené negatívnejšie a to stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.2.3 Trsteniarik tamariškový (Acrocephalus melanopogon)

V prípade trsteniarika tamariškoveho je podobne ako u chriašťa malého celkový priaznivý stav hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav. Dôvod pre takéto hodnotenie pri zohľadnení jednotlivých kritérií je však mierne odlišný ako u chriašťa. U trsteniarika sú populačné kritériá hodnotené pozitívnejšie a to stupňom B – priemerný, priaznivý stav, kým v prípade kritérií biotopov je hniezdny biotop hodnotený negatívne stupňom C – nepriaznivý stav a len potravný biotop je hodnotený pozitívnejšie, stupňom B.

1.6.3.2.4 Kačica chrapačka (Anas querquedula)

Rovnako jednotlivé populačné kritériá, tak aj kritériá priaznivého stavu biotopov sú hodnotené rovnakým stupňom B priaznivého stavu, preto aj celkový priaznivý stav kačice chrapačky je hodnotený celkovo stupňom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.5 *Hus divá (Anser anser)*

Súčasný stav veľkosti zimujúcej populácie husi divej je v dôsledku viac ako jej desaťnásobne nižšie zistených čísel hodnotený ako nepriaznivý. Naopak v prípade biotopov nedošlo k žiadnym zásadnejším zmenám charakteru biotopov a ich stav môže byť hodnotený stupňom B ako priemerný stav.

1.6.3.2.6 *Včelárik zlatý (Merops apiaster)*

Z dôvodu priemerného stavu populácie a jej trendu ako aj biotopov včelárika zlatého je dnes jeho celkový stav v CHVÚ hodnotený stupňom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.7 *Bučiačik močiarny (Ixobrychus minutus)*

Hodnotenie stavu kritérií priaznivého stavu bučiačika močiarného je najhoršie spomedzi predmetov ochrany v CHVÚ Parížske močiare. Obe populačné kritériá (veľkosť populácie a trend) sú hodnotené stupňom C ako nepriaznivý stav, v prípade kritérií biotopov je hniezdny biotop hodnotený pozitívnejšie stupňom B ako priemerný, priaznivý stav, no potravný biotop je už hodnotený opäť najhorším možným stupňom a to stupňom C – nepriaznivý stav.

Preto aj celkový priaznivý stav bučiačika močiarného v CHVÚ Parížske močiare je hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

Cieľový stav druhov bol určený u jednotlivých druhov na základe významu druhu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľu ako aj výnimočnosti daného druhu ako zástupcu danej taxonomickej skupiny v rámci Slovenska.

1.6.3.3.1. *Cieľový stav druhu kaňa močiarna (Circus aeruginosus)*

Celkový priaznivý stav kane močiarnej je v CHVÚ Parížske močiare podľa jeho definície z rokov 2010-2012 hodnotený stupňom A ako dobrý, priaznivý stav.

CHVÚ Parížske močiare sú napriek svojej malej rozlohe významným fragmentom vhodných biotopov pre hniezdenie kane močiarnej v rámci intenzívne poľnohospodársky využívaného Podunajska. Preto je cieľom zachovanie priaznivého stavu na stupni A.

1.6.3.3.2. *Cieľový stav druhu chriašť malý (Porzana parva)*

Celkový priaznivý stav chriašťa malého je aktuálne hodnotený stupňom B, priemerný stav. Vzhľadom ku významu Parížskych močiarov ako jedného z najväčších hniezdísk chriašťa malého v rámci Slovenska je cieľom udržať priaznivý stav chriašťa malého minimálne na aktuálnej úrovni B, priemerný stav.

1.6.3.3.3. *Cieľový stav druhu trsteniarik tamariskový (Acrocephalus melanopogon)*

Aktuálny priaznivý stav trsteniarika tamariškového je v CHVÚ Parížske močiare hodnotený stupňom B, priemerný stav. Toto hodnotenie však len tesne presiahlo limit určujúci stav ako nepriaznivý, pričom hlavnou príčinou je nepriaznivý stav biotopov.

Preto cieľom ochrany druhu je zlepšiť stav biotopov tak, aby kritériá biotopov trsteniarika tamariškového mohli byť hodnotené aspoň stupňom B, priemerný priaznivý stav a vytvorili sa tak dlhodobé podmienky pre udržanie celkového stavu trsteniarika tamariškového minimálne na úrovni B, priemerný priaznivý stav. Udržanie tejto hniezdnej lokality a priaznivého stavu je pre tento druh významné, keďže sa v súčasnosti jedná o jedinú jeho významnejšiu hniezdnú lokalitu na Slovensku.

1.6.3.3.4. Cieľový stav druhu kačica chrapačka (Anas querquedula)

Priaznivý stav kačice chrapačky je dnes celkovo hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav.

Vzhľadom ku malému počtu hniezdísk a ostrovčekovitému rozšíreniu chrapačky na Slovensku je žiadúce aktuálny stav druhu v CHVÚ Parížske močiare zachovať minimálne na stupni B, alebo zlepšiť na stupeň A – dobrý, priaznivý stav prostredníctvom zlepšenia stavu hniezdných biotopov.

1.6.3.3.5. Cieľový stav druhu hus divá (Anser anser)

Vzhľadom ku celkovému poklesu stavu husi divej v CHVÚ Parížske močiare spôsobené možným presunom ťažiská zimovísk na neďaleké lokality v Maďarsku je potrebné vytvoriť dostatok voľnej vodnej plochy, čím by sa dal udržať cieľový stav na stupni B.

1.6.3.3.6. Cieľový stav druhu včelárík zlatý (Merops apiaster)

Celkový stav včelárika zlatého v CHVÚ Parížske močiare je aktuálne hodnotený ako priemerný priaznivý stav. Vzhľadom ku ostrovčekovitému a kolóniovému charakteru hniezdenia včelárika na Slovensku je dôležité zasadiť sa o ochranu každej hniezdnej kolónie druhu u nás. Preto cieľovým stavom včelárika zlatého je minimálne zachovanie aktuálneho priaznivého stavu na úrovni B – priemerný priaznivý stav, alebo jeho zlepšenie na úroveň A – dobrý, priemerný stav.

1.6.3.3.7. Cieľový stav druhu bučičik močiarny (Ixobrychus minutus)

Aktuálne hodnotenie priaznivého stavu bučičika močiarného v CHVÚ Parížske močiare je na úrovni C – nepriaznivý stav. Parížske močiare pritom pre hniezdenie bučičika predstavujú potenciálne významnejšie hniezdisko aj s dlhodobejšie udržateľným významom, keďže režim ochrany je v nich nastavený prísnejšie ako na iných hniezdiskách. Navyše opatrenia týkajúce sa manažmentu biotopov pre zlepšenie stavu bučičika močiarného vyhovujú aj ostatným predmetom ochrany.

Preto je celkovým cieľom zlepšenie stavu bučičika močiarného v CHVÚ Parížske močiare aspoň na úroveň B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.4. Osobitné záujmy

1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna (Circus aeruginosus)

U kane močiarnej neexistuje vo verejnosti žiadny priamy záujem na ochrany alebo využití tohto druhu, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany.

Pre zachovanie hniezdísk tohto druhu je v Parížskych močiarnoch predovšetkým dôležité udržiavať kvalitné biotopy mokradí, území, ktoré majú len okrajový ekonomický význam. Preto ochrana tohto druhu nepredpokladá väčšie obmedzenia týkajúce sa iných sektorov,

napr. poľnohospodárstva, alebo iného využitia a nedotýka sa tak nepriaznivo iných osobitných záujmov v ekonomickej alebo sociálnej sfére. Len v prípade, ak by sa vo väčšom rozsahu začali ekonomicky využívať trstiny (kosením) môže dôjsť k prieniku záujmov ochrany prírody a ich ekonomického využitia. Ich využitie by však bolo pri vhodnom nastavení pravidiel využívania pre ochranu kane močiarnej prínosom.

Výnimočne môže dochádzať len k negatívnemu vnímaniu kane močiarnej ako „škodlivého druhu“, ktorý negatívne vplyva na početnosť zveri a teda negatívne ovplyvňuje poľovníctvo ako také. Osvetou o druhovej skladbe potravy v dostatočnom predstihu je však možné toto vnímanie čiastočne minimalizovať.

1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu chriašť malý (*Porzana parva*)

Ochrana chriašťa malého ako neznámeho druhu vo verejnosti nenaráža na žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho využitia. Rovnako aj biotopy jeho výskytu (mokrade) patria medzi lokality s menším ekonomickým významom. Naopak udržiavanie biotopov chriašťa malého vo vitálnom stave môže napomôcť k zvýšeniu vodozádržnej schopnosti krajiny a tak aj nepriamo k zlepšeniu protipovodňovej ochrany územia.

1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu trsteniarik tamariškový (*Acrocephalus melanopogon*)

Rovnako ako v prípade chriašťa malého ani u trsteniarika tamariškového nenaráža jeho ochrana v území na žiadny osobitný záujem ohľadne jeho využitia. Biotopy jeho výskytu (trstinové porasty, mokrade) sú územia s celkovo menším ekonomickým významom. Naopak udržiavanie biotopov chriašťa malého vo vitálnom stave môže napomôcť k zvýšeniu vodozádržnej schopnosti krajiny a tak aj nepriamo k zlepšeniu protipovodňovej ochrany. V prípade záujmu o ekonomické využívanie porastov trstín (kosenie) môže byť pri vhodnom nastavení pravidiel využívania trstín takéto využívanie len prospešné aj pre ochranu trsteniarika tamariškového.

1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu kačica chrapačka (*Anas querquedula*)

V prípade ochrany kačice chrapačky ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jej ochrany alebo využitia, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany v CHVÚ Parížske močiare. Konflikt môže vzniknúť zo strany poľovníkov, kedy niekedy dochádza k zámene vzácnejších chránených druhov kačíc s kačicou divou, ktorá má stanovenú dobu lovu.

V prípade kačice chrapačky, ktorá je veľkosťou výrazne menšia ako kačica divá je však riziko takejto zameny minimálne. Navyše na miestach, kde je výskyt kačice chrapačky najviac pravdepodobný (rezervácia) je dnes lov vylúčený.

V prípade kačice chrapačky preto neboli identifikované žiadne významnejšie osobitné záujmy, ktoré by boli jej ochranou v CHVÚ Parížske močiare potenciálne dotknuté.

1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu hus divá (*Anser anser*)

V prípade ochrany husi divej (obzvlášť zimujúcich populácií) je v priamom rozpore s jej ochranou aktuálny legislatívny rámec (vyhláška č. 344/2009 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve), ktorý v období od 1. októbra do 20. januára povoľuje lov na tento druh. Vo veľkej časti CHVÚ je však v súčasnosti lov na vodné vtáctvo zakázaný, treba však lov na tento druh obmedziť resp. zakázať aj v ochrannom pásme NPR a CHA Parížske močiare.

1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu včelárik zlatý (*Merops apiaster*)

V prípade včelárika zlatého ako atraktívneho druhu vo verejnosti existuje predovšetkým záujem fotografov na získaní pútavých fotografií tohto druhu. V prípade ak sa fotografovanie

realizuje za dodržiavania podmienok ochrany tohto druhu, potom sa záujem fotografov negatívne nedotýka cieľu ochrany tohto druhu.

V CHVÚ Parížske močiare na hniezdiskách včelárika zlatého okrem uvedeného záujmu v súčasnosti neexistuje iný priamy alebo nepriamy záujem, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany druhu, alebo by nimi mohol byť ovplyvnený.

1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu bučičík močiarny (*Ixobrychus minutus*)

V prípade ochrany bučičíka močiarného ako neznámeho druhu vo verejnosti neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Teoretický konflikt v CHVÚ Parížske močiare môže vzniknúť pri záujme o rozsiahlejšie ekonomické využívanie trstinových porastov kosením. Ak by sa však vhodne nastavili pravidlá takéhoto využívania trstín, môže byť toto využitie v konečnom dôsledku pre ochranu bučičíka močiarného prínosom.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

Západná časť územia CHVÚ sa prekrýva s územím Chráneného areálu Alúvium Paríža, kde platí štvrtý stupeň ochrany podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z.. Východná časť CHVÚ je zároveň vyhlásená za Národnú prírodnú rezerváciu Parížske močiare, na území ktorej platí štvrtý stupeň ochrany.

Východná časť územia CHVÚ v rozsahu vymedzenia Národnej prírodnej rezervácie Parížske močiare je vyhlásená za Ramsarskú lokalitu Parížske močiare.

V rámci územného systému ekologickej stability územia je východná časť územia CHVÚ súčasťou nadregionálneho biocentra Parížske močiare. Celé územie CHVÚ je zároveň súčasťou nížinného biokoridoru Čierna voda – Stará Nitra – Stará Žitava – Paríž. Ide o regionálny prvok, ktorý v severojužnom smere nesúvisle prepája ekologicky významnejšie priestory v alúviách vodných tokov.

1.7. Výsledky kompletného zisťovania stavu lesa

Vzhľadom na digitálny stav hraníc CHVÚ a súčasný stav parcelných hraníc, sa CHVÚ okrajovo dotýka LPF. Keďže plocha 218 m² lesa vznikla len z dôvodu rôzneho stavu C kn pri vyhlasovaní CHVÚ a v súčasnosti, nie je predmetom ďalšieho spracovávanie tejto kapitoly.

2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne faktory

2.1. Historický kontext

Okolo vzniku Parížskych močiarov nie je medzi expertmi jednoznačná zhoda. Jedna hypotéza spája vznik Parížskych močiarov s postupným zazemňovaním pôvodného pleistocénneho koryta Dunaja alebo jeho bočného ramena (Ispaitz 1942, Dudich & Štollmann 1988). Iní autori dávajú vznik močiarov do súvisu s terénnym poklesom terénu v území alúvia potoka Paríž medzi profilom Nová Vieska-Arad a zúžením údolia za Gbelcami. Tento pokles podmienil vznik depresie, ktorá vytvorila relatívne hlboké a plošne rozsiahle jazero (Gemeran et al. 1995), ktoré sa postupne zanášalo a zazemňovalo až vznikli dnešné močiare.

Parížske (resp. Gbelské) močiare dali prvýkrát odvodniť v rokoch 1810-1826. Neskôr sa stredom močiara vybudoval kanál, ktorý mal odvádzať prítoky, aby sa nerozlievali v močiari a tak sa mala znížiť hladina vody. Tento kanál sa však neustále zanášal, preto ho v r. 1899-1935 prehĺbili (Gemeran et al. 1995) no ani to nevedlo k ukončeniu zanášania. Preto sa v r. 1960 potok Paríž zreguloval od ústia do Hrona až po profil majera Paríž prehĺbením o dva metre. To sa prejavilo poklesom vody a postupnou zmenou vegetácie. Plánom bolo celé územie odvodniť a premeniť na poľnohospodársku pôdu. Na základe podnetov zo strany

Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti sa tieto plány prehodnotili a v roku 1963 sa odsúhlasil pozmenený návrh. Podľa neho sa mal vybudovať obtokový kanál medzi obcami Nová Vieska a Gbelcami a priestor močariska sa mal ohrádzať čelnou a bočnou hrádzou, aby sa v ňom mohla regulovať voda a zároveň sa vytvoril polder pre zachytávanie povodňových vôd. Obtokový kanál sa však v dôsledku geologických problémov nezrealizoval v pôvodnom pláne, ale má dnes len drenážnu funkciu pre pravostranné pozemky medzi Novou Vieskou a Gbelcami. Preto sú dnes pozemky močariska prevažne ohrádzované s regulovaním prítoku a aj odtoku (Trnka et al. 2003).

Výsledkom uvedených zmien je, že deficit vody v území znižuje celkový rozsah vodnej hladiny a zvyšuje sa súvislý porast trstiny. Podľa odhadov tak v 18. storočí vodná plocha zaberala celkovo 133 ha močariska (52,2 % všetkých pozemkov), no v roku 2001 plocha porastov zaberala 160 ha (99,2 %) a otvorená vodná hladina už len 1,3 ha (0,8 % rozlohy) (Halada et al. 2002).

V dôsledku prírodných hodnôt územia bolo r. 1960 územie s celkovou rozlohou 140,59 ha vyhlásené za chránené nálezisko a v r. 1988 sa rozloha chráneného náleziska zväčšila na 184,05 ha a prekategorizovalo sa pritom na Štátnu prírodnú rezerváciu.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

Na území CHVÚ Parížske močiare sa v súčasnosti aktívne obhospodaruje 26,03 ha ornej pôdy a 2,78 ha trvalých trávnatých porastov. Ostatnej z hľadiska využívania bližšie nešpecifikovanej poľnohospodárskej pôdy (krovité nárasty a pod.) je 3,75 ha.

Rekreácia a šport

CHVÚ sa v zmysle ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja nachádza v Nitrianskom regióne cestovného ruchu. Je súčasťou strednej pahorkatinnej časti regiónu, ktorá nemá výrazné prírodné predpoklady pre rozvoj rekreácie a turistiky, cestovný ruch tu nemá významnejšie zastúpenie. Zameriava sa najmä na vidiecky turizmus, pobyt pri termálnych vodách, letnú rekreáciu pri vode a rybolov viazaný na menšie vodné nádrže a rybníky. Územie CHVÚ sa nachádza mimo záujmov pre rekreačné využitie, v blízkosti nie je významnejšia vybavenosť cestovného ruchu, turistické ani cykloturistické trasy, predpokladá sa len využitie vodných plôch v okolí pre rybolov a živelnú rekreáciu. Rozvoj rekreačnej vybavenosti v okolí nie je plánovaný.

Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ časťou územia patrí do poľovnej oblasti M VIII. Pohronie a druhov, SZ polovicou do poľovnej oblasti M VII. Nové Zámky.

CHVÚ Parížske močiare je v súčasnosti pre výkon poľovníckeho a rybárskeho práva využívané len okrajovo, keďže jadrovú časť územia predstavuje Národná prírodná rezervácia Parížske močiare a Chránený areál Alúvium Paríža, kde sú uvedené činnosti vylúčené.

V prípade výkonu práva poľovníctva však v okolí uvedených chránených území spadajúcich do CHVÚ je už možný lov zveri a kompetenčne tieto územia s možným výkonom práva poľovníctva spadajú pod poľovné združenia Strekov, Arad Strekov, Nová Vieska, Nemecký Svodín a Gbelce.

V prípade rybárskeho práva sa aktívne využíva len obtokový kanál na okraji Gbeliec.

Ťažba nerastných surovín

Na lokalitách CHVÚ a v širšom okolí nie sú evidované prieskumné územia, chránené ložiskové územia, dobývacie priestory a ložiská výhradných nerastných surovín. Ložisko nevyhradeného nerastu – tehliarskych hĺn Gbelce so zastavenou ťažbou sa nachádza cca 0,7 km východne od územia CHVÚ. V okolí obce Gbelce mimo územia CHVÚ sú realizované ložiskové inžinierskeologické vrty.

Využitie vody

V rámci širšieho územia je realizovaných a využívaných viacero hydrogeologických vrtoŤ na overenie zdrojov pitnej vody. V blízkosti CHVÚ pri obci Strekov sa nachádzajú využívané vodárenské zdroje - pramene a vodojemy, ktorých ochranné pásmo sčasti zasahuje aj do plochy CHVÚ. Ďalšie vodárenské zdroje bez zásahu do územia CHVÚ sa nachádzajú aj pri obci Nová Vieska. Územím CHVÚ prechádzajú zariadenia vodovodnej siete.

Odtokové pomery územia sú ovplyvnené odvodňovacou sústavou, pri obci Gbelce, na východnom okraji CHVÚ je situovaná odvodňovacia čerpacia stanica.

Podľa návrhu ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja sa pri obci Strekov a Nová Vieska navrhuje výstavba čistiarní odpadových vôd s predpokladaným výpustom do toku Paríž a kanalizačná sieť s napojením ďalších obcí.

V území okolo CHVÚ sa nachádzajú menšie vodné plochy vytvorené človekom, ako sú rybníky, vodné nádrže, prípadne vodné plochy vzniknuté povrchovou Ťažbou štrkov a hĺn. Najbližšie k CHVÚ, cca 1 km severne, je vodná nádrž Svodín.

Ďalšie využitie

V blízkosti CHVÚ sa nachádzajú viaceré bývalé skládky odpadov, ktoré boli v minulosti upravené a prekryté. Iné ekologické záťaž, významné zdroje znečisťovania ani iné objekty a využitie územia relevantné vo vzťahu k predmetu ochrany nie sú evidované.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVÚ sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Návrh zásad opatrení pre jednotlivé predmety ochrany

Návrh zásad opatrení vychádza z hodnotenia priaznivých stavov jednotlivých druhov vyhotovených ŠOP SR v rokoch 2010-2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení, ako aj z odporúčaných opatrení vo vedeckých publikáciách.

Návrh zásad opatrení pre jednotlivé druhy je tu uvedený v celom rozsahu nutných opatrení pre udržanie optimálnej populácie dotknutých druhov. Vzhľadom k tomu, že potrebné opatrenia a biotopové nároky jednotlivých druhov si často v rôznom rozsahu protirečia, preto je potrebné tieto opatrenia zosúladiť. Preto taxatívne uvedené opatrenia pre jednotlivé druhy boli nižšie zoskupené do opatrení pre jednotlivé formy využitia územia pre prehľadnosť dotknutých ekonomických záujmov. Návrh týchto finálnych opatrení (ktoré sa odporúčajú na realizáciu) pre celé CHVÚ však musí vychádzať z nárokov jednotlivých druhov, preto tu tieto nároky z pohľadu potrebných opatrení uvádzame v plnom rozsahu.

2.3.1.1. Návrh zásad opatrení pre kaňu močiarnu (*Circus aeruginosus*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie kane močiarnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- V prípade zimnej Ťažby trstia kosenie realizovať šachovnicovým spôsobom tak, aby minimálne 1/2 plochy močariska ostala v danom roku nepokosená
- zabezpečenie stálej a vhodnej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období s cieľom zabrániť zaplavovaniu hniezd
- zachovanie alebo zabezpečenie dostatku starých stromov a iných vyvýšených miest v samotnom močarisku a v jeho okrajových častiach využívaných druhom ako posedy počas lovu a odpočinku

- zachovanie intenzity a súčasného spôsobu obhospodarovania okolitých poľnohospodárskych pozemkov, obmedzenie používania a pozemnej aplikácie agrochemikálií (herbicídov, insekticídov a rodenticídov) citlivých k životnému prostrediu
- zabezpečenie dôslednej ochrany druhu na jeho loviskách mimo CHVÚ, osвета medzi poľovníkmi, členmi PZ, do poľovného revíru ktorých patria okolité poľnohospodárske pozemky

2.3.1.2. Návrh zásad opatrení pre chriašťa malého (*Porzana parva*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie chriašťa malého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu otvorenej vodnej hladiny v močarisku rozšírením existujúcich a vytvorením nových plôch s otvorenou vodnou hladinou, a to buď vybagrovaním pôvodných voľných vodných plôch a ďalších plôch alebo opakovaným kosením trste v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy. Trst' by sa mala kosiť pod vodou v skorších vegetačných štádiách čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a tým žiadanému vytvoreniu alebo zväčšeniu plôch s otvorenou vodou
- každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom minimálne na 1/3 ostatnej plochy CHVÚ (močariska), pričom 1/3 plochy by sa nemala kosiť vôbec. Pokosené časti trste je z dôvodov zvýšenia eutrofizácie nutné z močariska vyvážať
- rozširovanie plôch pálkových (*Typha angustifolia*, *T. latifolia*) a ostricových (*Carex* spp.) porastov najmä v okrajových plytších častiach a na ostrovoch
- zabezpečenie stálej a dostatočnej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby bolo zaplavených minimálne 75% porastov a ostrovy
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku vodných bezstavovcov, a to zamedzením prenikania prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska

2.3.1.3. Návrh zásad opatrní pre trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie kane močiarnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zlepšenie súčasného charakteru lokality rozšírením plôch s otvorenou vodnou hladinou, a to vybagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo opakovaným kosením trste v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy. Trst' by sa mala kosiť pod vodou v skorších vegetačných štádiách, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a tým žiadanému zväčšeniu plôch s otvorenou vodou
- každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom minimálne na 1/3 ostatnej plochy CHVÚ (močariska), pričom 1/3 plochy by sa nemala kosiť vôbec (viď Trnka et al. 2013). Pokosené časti trste je z dôvodov zvýšenia eutrofizácie nutné z močariska vyvážať
- zachovanie a rozširovanie plôch pálkových porastov (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*)
- zabezpečenie stálej a vhodnej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby bolo zaplavených minimálne 75% porastov
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku hmyzu, a to zamedzením prenikania prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska

- zlepšenie charakteru okrajových biotopov pravidelným kosením lúk, hrádzí a likvidáciou náletových drevín

2.3.1.4. Návrh zásad opatrní pre kačicu chrapačku (*Anas querquedula*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie kačice chrapačky je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu plôch s otvorenou vodnou hladinou bagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo rozšírením centrálného kanála v močarisku, prípadne opakovaným kosením trste pod vodou v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a žiadanému rozšíreniu plôch s otvorenou vodou
- každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom minimálne na 1/3 plochy močariska a vývoz pokoseného rastlinného materiálu
- zlepšenie hniezdných možností pravidelným kosením okrajových častí močariska a hrádzí, likvidáciou náletových drevín a úpravou ostrovov v močarisku (kosenie, likvidácia drevín)
- zabezpečenie stálej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby nedochádzalo k zaplavovaniu hniezd alebo k ich zvýšenej predácii či opúšťaniu
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom znížiť eutrofizáciu a zvýšiť potravnú ponuku, a to zamedzením prenikania prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a samotného močariska

2.3.1.5. Návrh zásad opatrní pre hus divú (*Anser anser*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie husi divej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie podielu plôch s otvorenou vodnou hladinou bagrovaním pôvodných voľných vodných plôch alebo rozšírením centrálného kanála v močarisku, prípadne opakovaným kosením trste pod vodou v ich okolí v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čím dôjde k jej postupnému odumieraniu a žiadanému rozšíreniu plôch s otvorenou vodou
- každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom minimálne na 1/3 plochy močariska a vývoz pokoseného rastlinného materiálu
- obmedziť resp. vylúčiť lov na husi v ochrannom pásme NPR a CHA Parížske močiare

2.3.1.6. Návrh zásad opatrní pre včelárika zlatého (*Merops apiaster*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie včelárika zlatého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- vylúčiť používanie pesticídov v bezprostrednom okolí hniezdných lokalít a obmedziť jeho používanie v širšom okolí
- vylúčiť rozoranie existujúcich trávnych porastov a zmenu ich používania na iný účel
- zvýšiť rozsah TTP v CHVÚ, prípadne bezprostrednom okolí na úkor ornej pôdy na vhodných lokalitách
- zabezpečiť pravidelné kosenie existujúcich trávnych porastov alebo pasenie na nich v CHVÚ a bezprostrednom okolí
- v okolí hniezdných stien v tesnom susedstve s ornou pôdou vytvoriť nárazníkové zóny v okruhu minimálne 20 m a zamedziť v nich pohyb ťažkých mechanizmov, orbu, pestovanie plodín a aplikáciu pesticídov

- na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany
- zabezpečiť pravidelnú fyzickú kontrolu a kontinuálnu automatickú kontrolu (napr. fotopascami) hniezdisk za účelom eliminovania nelegálnej ťažby v období hniezdenia
- raz za 1-2 roky je potrebné zabezpečiť pravidelný manažment hniezdných stien prostredníctvom úplného odstránenia bylín a drevín spred hniezdných stien a odvozu takto získaného materiálu z okolia hniezdných stien
- raz za 1-2 roky je potrebné zabezpečiť pravidelný manažment hniezdných stien prostredníctvom odhňania zosunutého materiálu spod stien za použitia mechanizácie (ručná práca je kvôli veľkému rozsahu nedostatočná) a v prípade zrútenia stien, alebo ich zošikmenia je potrebné aj obnoviť kolmé steny pre hniezdenie včelárikov
- na lokalitách s malou plochou dostupnou pre hniezdenie (t.j. na miestach, kde hustota hniezdných nôr nasvedčuje tomu, že abundanciu nelimituje úživnosť lokality, ale rozsah hniezdnej steny), je potrebné rozšíriť plochu hniezdnej steny vhodnej pre hniezdenie, alebo vytvoriť nové hniezdne steny napríklad z materiálu, ktorý sa uloží na kopy z úpravy pôvodnej steny a po usadení a zhutnení sa na kope vytvoria kolmé steny
- monitorovať vznik čiernych skládok v CHVÚ a v prípade ich vzniku zabezpečiť ich bezodkladné odstránenie
- v prípade možnosti a záujmu vlastníkov realizovať výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za pozemky vlastnené štátom mimo CHVÚ

2.3.1.7. Návrh zásad opatrní pre bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*)

Na udržanie alebo zvýšenie súčasnej populácie bučiacika močiarného je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zvýšenie diverzity biotopov v CHVÚ rozšírením existujúcich a vytvorením nových plôch s otvorenou vodnou hladinou ako i rozšírením centrálného kanála v močarisku bagrovaním prípadne opakovaným kosením trste pod vodou v zimnom a následne vegetačnom období s ohľadom na hniezdiace druhy, čo by malo viesť k postupnému odumieraniu trste a tým i k žiadanému rozšíreniu a vzniku nových plôch s otvorenou vodnou hladinou
- každoročné zimné kosenie trste šachovnicovým spôsobom minimálne na 1/3 ostatnej plochy CHVÚ (močariska), pričom 1/3 plochy by nemala byť kosená vôbec, s cieľom zvýšiť diverzitu trstových plôch s rôznou vekovou štruktúrou
- zachovanie a rozširovanie plôch pálkových porastov (*Typha angustifolia*, *T. latifolia*)
- zabezpečenie stálej a vhodnej výšky vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby nedochádzalo k zaplavovaniu hniezd
- zlepšenie kvality vody v močarisku s cieľom zvýšiť potravnú ponuku druhu - vodných bezstavovcov a stavovcov (drobné ryby a obojživelníky), a to zamedzením prenikania prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a do samotného močariska

2.3.2. Návrh zásad opatrení pre CHVÚ Parížske močiare

2.3.2.1. Poľnohospodárstvo

Vhodné nastavenie poľnohospodárstva je kľúčové pre zachovanie niektorých predmetov ochrany, ktoré zberajú potravu v prevažne poľnohospodárskom okolí CHVÚ Parížske

močiare. Pri realizácii poľnohospodárskych činností je potrebné v území dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- zachovanie intenzity a súčasného spôsobu obhospodarovania okolitých poľnohospodárskych pozemkov
- v maximálne možnej miere obmedziť používanie agrochemikálií (herbicídov, insekticídov a rodenticídov), v prípade ich aplikovania používať len také, ktoré nie sú na zozname zakázaných prípravkov pre chránené vtáčie územia
- v bezprostrednom okolí hniezdných lokalít včelárika zlatého vylúčiť používanie pesticídov a v širšom okolí obmedziť jeho používanie
- vylúčiť rozoranie existujúcich trávnych porastov a zmenu ich používania na iný účel
- zvýšiť rozsah TTP v CHVÚ a okolí na úkor ornej pôdy na vhodných lokalitách
- zabezpečiť pravidelné kosenie existujúcich trávnych porastov alebo pasenie na nich v CHVÚ a bezprostrednom okolí
- v okolí hniezdných stien včelárikov zlatých v tesnom susedstve s ornou pôdou vytvoriť nárazníkové zóny v okruhu minimálne 20 m a zamedziť v nich pohyb ťažkých mechanizmov, orbu, pestovanie plodín a aplikáciu pesticídov
- na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu zabezpečiť prioritne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany
- zamedziť prenikanie prírodných a umelých hnojív z poľnohospodárskych pozemkov do potoka Paríž a do samotného močariska

2.3.2.2. Lesné hospodárstvo

Z pohľadu lesného hospodárstva nie sú žiadne relevantné návrhy opatrení a zásad na využívanie územia z hľadiska cieľov ochrany vzhľadom k tomu, sa v predmetnom území sa nachádzajú lesné porasty len okrajovo bez vzťahu k predmetom ochrany a ich výskytu. Je len potrebné zabezpečiť aby sa v dôsledku absencie manažmentu lesné porasty rozširovali na v súčasnosti nelesné plochy a sukcesne sa tak zhodnotili či trávne porasty, alebo mokrade alebo sprašové steny s významom pre hniezdenie predmetov ochrany.

2.3.2.3. Rekreačia a šport

Rekreačia a šport nepredstavujú v súčasnosti reálne ohrozenia predmetov ochrany daného CHVÚ, je však potrebné dôsledne posudzovať investičné zámery zamerané na rozvoj rekreácie a športu, ktoré by mohli mať negatívne dopady na predmet ochrany ak by sa realizovali priamo v území alebo jeho bezprostrednom okolí a mohli by mať dopad na predmety ochrany. Okrem toho pri individuálnej turistike zameranej na pozorovanie vtáctva, prírodných hodnôt je potrebné takúto návštevnosť v území vhodne usmerniť a dodržať pri tom nasledovné zásady a opatrenia:

- eliminovať vyrušovanie fotografiami, rekreantmi mimo na to určených chodníkov a miest na pozorovanie vtáctva
- na vhodnom mieste postaviť minimálne jednu vežu na pozorovanie vtáctva a udržiavať informačné tabule o význame lokality
- vybudovať minimálne jeden fotografický kryt na mieste, ktoré nie je v konflikte s ochranou prírody

2.3.2.4. Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ Parížske močiare sú dnes využívané pre výkon poľovníckeho a rybárskeho práva okrajovo. Potenciálne by však širšie využívanie uvedených práv sa mohlo negatívne dotknúť

predmetov ochrany. Aby sa obe činnosti negatívne nedotkli predmetov ochrany, je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- zabezpečiť na územiach v rámci CHVÚ, ale hlavne mimo neho, osvetu medzi poľovníkmi okolitých poľovných revírov
- obmedziť resp. vylúčiť lov na husi v ochrannom pásme NPR a CHA Parížske močiare

2.3.2.5. Ťažba nerastných surovín

Ťažba nerastných surovín nepredstavujú v súčasnosti reálne ohrozenia predmetov ochrany. Priamo v CHVÚ ani v jej okolí nie sú evidované chránené ložiskové územia, dobývacie priestory, výhradné ložiská, ani ložiská nevyhradených nerastných surovín. Výnimkou je včelárnik zlatý, ktorý hniezdi v priestore tehelne a môže byť ohrozený ťažbou materiálu v hniezdnom období. V mimohniezdnom období je ťažba možná za dodržania podmienok vzniku nových stien.

2.3.2.6. Využitie vody

Využitie vody v súčasnosti sa týka len širšieho okolia CHVÚ, kde sú umiestnené vodárenské zdroje a priamo územím prechádza len krátka časť vodovodnej siete. Okrem toho má územie potenciálny význam pre protipovodňovú ochranu v dôsledku kapacity na zadržovanie povodňových vôd. Z pohľadu využitia vôd a manipulácie s výškou vodnou hladiny je potrebné dodržiavať nasledovné zásady a opatrenia:

- zabezpečiť stálu a vhodnú výšku vodnej hladiny v močarisku v hniezdnom období tak, aby bolo zaplavených minimálne 75% porastov

2.3.2.7. Ďalšie využitie

Okrem vyššie uvedených aspektov, ktoré je potrebné zohľadniť predstavujú potenciálne riziko pre predmety ochrany viaceré ďalšie hrozby. Pri ďalšom využití územia je preto potrebné dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- pri kosení trstiny používať šachovnicový spôsobom, pričom 1/3 až 1/2 plochy by sa nemala kosiť vôbec a pokosené časti trste je z dôvodov zvýšenia eutrofizácie nutné z močariska vyvážať
- zamedziť zániku otvorenej voľnej hladiny a to na vytvorením voľnej vodnej plochy na 25% - 50% plochy rozlohy trstinových porastov v CHVÚ
- na zlepšení stavu biotopov je možné realizovať výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za pozemky vlastnené štátom mimo CHVÚ

2.3.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V súčasnosti sa CHVÚ pre potreby prezentovania kultúrneho dedičstva a náboženských aktivít nevyužíva a nie je predpoklad pre podobné využívanie územia ani do budúcnosti.

3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

3.1.1. Dlhodobé ciele na dosiahnutie priaznivého stavu:

1. Udržať priaznivý stav chriašťa malého (*Porzana parva*), trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*), kačice chrapačky (*Anas querquedula*) a včelárika zlatého (*Merops apiaster*) minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať priaznivý stav kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v kategórii A priaznivého stavu
2. Zvýšiť a udržať priaznivý stav bučiacika močiarného (*Ixobrychus minutus*) minimálne v kategórii B priaznivého stavu
3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

Spomedzi prírodných faktorov vo vzťahu k cieľom 1. a 2. má najvýznamnejší dopad zazemňovanie močiaru a vodný režim.

Regulácia potoka Paríž viedla k blokovaniu prirodzených procesov v celom močiaru. Dôsledkom toho je postupné zazemňovanie celej lokality, úbytok voľnej hladiny a rozširovanie monokultúr trste. Tým sa zmenšuje celkový podiel vhodných biotopov pre všetky kritériové druhy, s výnimkou včelárika zlatého. Preto bude potrebné využiť technické opatrenia na revitalizáciu časti močiarov zarastených trstím, tak aby bol pomer otvorenej hladiny a litorálnych porastov (trstia, pálky, ostríc a pod.) vyrovnaný, približne v pomere 1:1. Výška vodnej hladiny a jej kolísanie je tiež jeden z rozhodujúcich vnútorných prírodných faktorov. Pri výraznom kolísaní v hniezdom období (v rozsahu viac ako ± 20 cm) dochádza k likvidácii hniezd kritériových druhov a k zníženiu hniezdnej úspešnosti.

Vnútorne človekom podmienené faktory

Spomedzi vnútorných človekom podmienených faktorov vo vzťahu k cieľom 1. a 2. sú manažmentové zásahy vedúce k zlepšeniu biotopov. Absencia prirodzeného vodného režimu viedla k zazemňovaniu a zarastaniu lokality, čo sa v súčasnosti dá zvrátiť len zásahom človeka prostredníctvom manažmentových opatrení, hlavne ostrovčekovitá kosba trstiny, vytváranie otvorenej voľnej hladiny a revitalizácia biotopov a obnova vodného režimu v západnej časti CHVÚ (CHA Parížske močiare). Vykonanie týchto nosných manažmentových zásahov bude hlavným faktorom na dosiahnutie cieľov 1 a 2.

Zároveň je potrebné aby sa na štátnych pozemkoch v území prenajímala pôda predovšetkým tým subjektom, ktorí vedú jej využívanie zabezpečiť v súlade s požiadavkami ochrany prírody. Dodržiavanie týchto princípov zníži riziko nenaplnenia cieľov ochrany prírody v území.

Menším rizikovým faktorom, ktorý môže negatívne ovplyvniť ciele ochrany v tomto území je vyrušovanie zo strany človeka. Návštevnosť (vrátane birdwatchingu) tak musí byť v území usmernená len do vybraných koridorov. Pre realizáciu tejto požiadavky je potrebné zabezpečiť pravidelné kontroly dodržiavania predpisov ochrany životného prostredia v území.

Vonkajšie prírodné faktory

V prípade vonkajších prírodných faktorov ohrozujú predmety ochrany a dosiahnutie cieľov predovšetkým stav a množstvo vody z prítokov do Parížskych močiarov, predovšetkým potoka Paríž v miestach mimo CHVÚ. Kvalita vody a jej množstvo nezanedbateľne vplyvajú na dosiahnutie cieľov. Preto je nutné prijať opatrenia na elimináciu prinášaných organických látok v území mimo samotného CHVÚ.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Človekom podmienené vonkajšie faktory sú potenciálne plány na rekreačné využitie alebo zastavanie potravných biotopov v okolí CHVÚ, ktoré sa ale dajú včasným zachytením odvrátiť už v počiatočnom štádiu posudzovaním navrhovaných činností a ich usmernením v územnom plánovaní.

Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1. a 2. je aj situácia na zimoviskách a migračných zastávkach. Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach sa môže negatívne odraziť na hniezdnych populáciách u nás a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách zvýši priame prenasledovanie. V prípade druhov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ Parížske močiare, sa nachádzajú ich zimoviská v oblasti južne od Stredozemného mora. Migračné trasy vedúce Stredomorím sú pritom veľmi rizikové – rozšírené je tu prenasledovanie vtáctva a pytliactvo. V prípade, ak by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila, došlo by k negatívnemu ovplyvňovaniu populácie kritériových druhov. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobu slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách na ktoré máme dosah bola udržaná efektívna ochrana a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (RAMSAR, AEWA a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalších opatrení pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Parížske močiare. Takéto zlepšenie podmienok môže aspoň čiastočne kompenzovať straty počas migrácie. Šírenie nepôvodných invázných živočíchov sa ukazuje v celej Európe ako jedno z najväznejších ohrození autochtónnej fauny. Tieto druhy pôsobia na pôvodné druhy priamou predáciou, vytlačaním z ich biotopov alebo prenosom chorôb. Naše druhy nie sú prispôbené na ich prítomnosť a nevedia sa pred nimi brániť. Nepôvodné druhy šeliem (hlavne norok americký, medvedík čistotný a psík medvedíkovitý) sú potravnými generalistami a živia sa všetkou dostupnou potravou na lokalite, obzvlášť však vodnými živočíchmi. V oblasti pobaltských štátov spôsobujú medvedíky čistotné závažne straty na populácie hniezdiacich kačíc a chochlačiek. V súčasnosti výskyt ani jedného z uvedených druhov šeliem CHVÚ zistený nebol a ani v širšom okolí. Spomedzi invázných živočíchov je v území doteraz potvrdená len prítomnosť ondatry, nutria potvrdená nebola, avšak predstavuje veľké potenciálne riziko pre trsteniariky tamariškové, nakoľko vyžierajú hlavne pálkové porasty, ktoré využívajú trsteniariky prioritne. Riziko negatívneho vplyvu nepôvodných druhov živočíchov môže byť znížené len dôsledným monitoringom a efektívnou eradikáciou v spolupráci ochranárskych organizácií, rybárskych a poľovníckych združení, pričom ani jeden z týchto subjektov samostatne nemá dostatočné kapacity na vykonanie tohto opatrenia.

Na naplnenie cieľu 1 a 2 môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá ekonomická a sociálna situácia v Európe. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky prioritou môžu byť iné opatrenia v rôznych sektoroch národného hospodárstva. Takto sa aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie

dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy zachovanej prírody, ktoré poskytujú služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

1. Udržať priaznivý stav chriašťa malého (*Porzana parva*), trsteniarika tamariškového (*Acrocephalus melanopogon*), kačice chrapačky (*Anas querquedula*), husi divej (*Anser anser*) a včelárika zlatého (*Merops apiaster*) minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať priaznivý stav kane močiarnej (*Circus aeruginosus*) v kategórii A priaznivého stavu.

1.1. Zlepšiť kvalitu mokradňných biotopov (mokrú lúku, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha

1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha

1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (*Merops apiaster*) na minimálne 200m kolmých stien

1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom

2. Zvýšiť a udržať priaznivý stav bučiacika močiarneho (*Ixobrychus minutus*) minimálne v kategórii B priaznivého stavu

2.1. Zlepšiť kvalitu mokradňných biotopov (mokrú lúku, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha

2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha

3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.

3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia

3.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

V predmetnom území nie sú lesné porasty.

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 1.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha			
1.1.1.	Zabezpečiť pravidelné kosenie trstiny ostrovčekovitým spôsobom na cca 120 ha, cca 60 ha ponechať bez kosenia	CHVÚ	VP
1.1.2.	Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	CHVÚ	VP
1.1.3.	Zabezpečiť obnovu vodného režimu vo západnej časti územia (v súčasnosti CHA) vytvorením meandrov a ramien v zazenmených častiach s prechodom vody do TTP	CHVÚ	VP
1.1.4.	Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresí	CHVÚ	VP
1.1.5.	Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdnom období	CHVÚ	VP
1.1.6.	Monitorovať každoročne populácie predmetov ochrany a ďalších významných druhov vtákov	CHVÚ	VP
1.1.7.	Eliminovať vyrušovanie fotografiami a návštevníkmi	CHVÚ	VP
1.1.8.	Vylúčiť lov na kačice a husi v ochrannom pásme NPR a CHA Parížske močiare (3. stupeň ochrany)	CHVÚ	VP
1.1.9.	Monitorovať výskyt invázných živočíchov v CHVÚ a v prípade potreby znížiť ich počet (hlavne ondatry a nutrie)	CHVÚ a okolie	VP
1.1.10.	Zabezpečiť kontrolu dodržiavania legislatívy ochrany životného prostredia v území	CHVÚ	VP
1.1.11.	Vytvárať na okolitej ornej pôde v svahovitom teréne trávnaté zasiakavacie pásy	CHVÚ	VP
1.1.12.	Eliminovať prinášanie organických znečistení (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) potokom Paríž nad územím CHVÚ	CHVÚ	VP
1.1.13.	Znížiť stavy diviačej zveri v CHVÚ a okolí	CHVÚ	VP
1.1.14.		CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha			
1.2.1.	Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe 30 ha	CHVÚ	VP
1.2.2.	Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (Merops apiaster) na minimálne 200m kolmých stien			

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.3.1.	Zabezpečiť vytvorenie hniezdných stien s dĺžkou minimálne 200m	CHVÚ	VP
1.3.2.	Zabezpečiť pravidelnú údržbu všetkých hniezdných stien	CHVÚ	VP
1.3.3.	V prípade ťažby na lokalitách s hniezdnym výskytom včelárikov zabezpečiť vytvorenie dostatočného množstva nových vhodných stien	CHVÚ	VP
1.3.4.	Zabezpečiť monitoring všetkých hniezdných párov včelárika zlatého v CHVÚ každoročne	CHVÚ	VP
1.3.5.	Vylúčiť používanie pesticídov na hniezdiskách a v ich okolí	CHVÚ	VP
1.3.6.	Pravidelnou kontrolou zabezpečiť dodržiavanie podmienok ochrany prírody v blízkosti samotných kolónií včelárikov	CHVÚ	VP
1.3.7.	Na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu uprednostňovať pri prenájmoch pôdy poľnohospodárske subjekty alebo organizácie pôsobiace v ochrane prírody ochotné dodržiavať pri hospodárení ekologické nároky včelárikov	CHVÚ	SP
Operatívny cieľ č. 1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom			
1.4.1.	Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP alebo ich zmenu na iný druh pozemku		
1.4.2.	Vylúčiť aplikáciu pesticídov v území		
Operatívny cieľ č. 2.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha			
2.1.1.	Zabezpečiť pravidelné kosenie trstiny ostrovčekovitým spôsobom na cca 120 ha, cca 60 ha ponechať bez kosenia	CHVÚ	VP
2.1.2.	Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	CHVÚ	VP
2.1.3.	Zabezpečiť obnovu vodného režimu vo západnej časti územia (v súčasnosti CHA) vytvorením meandrov a ramien v zazenmených častiach s prechodom vody do TTP	CHVÚ	VP
2.1.4.	Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresí	CHVÚ	VP
2.1.5.	Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdnom období	CHVÚ	VP
2.1.6.	Monitorovať každoročne populáciu bučičika močiarného	CHVÚ	VP
2.1.7.	Eliminovať vyrušovanie fotografmi a návštevníkmi	CHVÚ	VP
2.1.8.	Eliminovať prinášanie organických znečistení (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) potokom Paríž nad územím CHVÚ	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha			
2.2.1.	Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe 30 ha	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
2.2.2.	Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.			
3.1.1.	Vybudovať na minimálne jednom mieste vežu vhodnú na pozorovanie vtáctva	CHVÚ	SP
3.1.2.	Udržiavať a v prípade potreby opraviť informačné tabule o CHVÚ	CHVÚ	VP
3.1.3.	Realizovať exkurzie na lokalitu pre verejnosť z okolia	CHVÚ	VP
3.1.4.	Realizovať prednášky o význame lokality v okolitých obciach	CHVÚ	SP
3.1.5.	Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	CHVÚ	NP
3.1.6.	Vydávať letáky a iné vhodné propagačné materiály o význame územia a zabezpečiť vydávanie správ o území v regionálnych periodikách	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia			
3.2.1.	Zabezpečiť aby pozemky vo vlastníctve štátu (SPF) v území boli prenajímané subjektom rešpektujúcim zásady ochrany prírody	CHVÚ	VP
3.2.2.	Realizovať v prípade záujmu vlastníkov s pozemkami umiestnenými v CHVÚ ich zámenu za vhodné štátne pozemky umiestnené mimo CHVÚ alebo realizovať iné formy náhrad podľa § 61 zákona 543/2002	CHVÚ	VP
3.2.3.	Zabezpečiť stretnutia s poľnohospodármi aktívnymi v území za účelom predstavenia možností a nástrojov na podporu vhodných foriem hospodárenia s ohľadom na predmety ochrany	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare			
3.3.1.	Doplniť pri zmene vyhlášky č. 23/2008 Z.z. medzi predmety ochrany belušu veľkú (<i>Ardea alba</i>), bučiaka veľkého (<i>Botaurus stellaris</i>) a volavku purpurovú (<i>Ardea purpurea</i>)	CHVÚ	VP
3.3.2.	Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláške 23/2008 Z.z. aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Parížske močiare	CHVÚ	VP

Realizačné projekty navrhovaných opatrení

Praktická starostlivosť

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-01 Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom kosby trstiny
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2.,
3. Opatrenia	1.1.1., 1.2.1.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	V celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody, alebo vlastník, resp. užívateľa
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	25000 € prvý rok 5000 € / rok
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Služby na prvotné vyčistenie (t.j. skosenie a odvoz trstiny) a následné každoročné kosenie trstiny
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení hniezdnej sezóny
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po skončení hniezdnej sezóny
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-02 Odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara za účelom tvorby vodnej hladiny
2. Príslušný operatívny cieľ	1.2., 2.2.
3. Opatrenia	1.2.1., 1.2.2., 2.2.1., 2.2.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	V celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody, alebo vlastník, resp. užívateľa
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	100 000€ / 1 ha, spolu 3 000 000
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Technika na odstránenie sedimentov a vegetácie (obojživelné bagre a pod.) a jej vývoz mimo CHVÚ
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-03 Obnova vodného režimu v západnej časti územia CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2.,
3. Opatrenia	1.1.3., 1.2.3.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody, alebo správca toku a vlastníci alebo užívateľa územia

8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	100000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Mechanizmy potrebné na obnovu zazemnených mokradí a odstránenie náletových drevín a invázných rastlín
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po realizácii projektu
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-04 Tvorba ochranných zasiačkových pásov a starostlivosť ne
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.,
3. Opatrenia	1.1.11.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti od roku 2017, vytvorenie pásov v rokoch 2017 a 2018
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	262500 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Náklady spojené s agronomickými postupmi na tvorbu a údržbu zasiačkových pásov a starostlivosť o ne (zatrávenie, pravidelná údržba kosením alebo spásaním)
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-05 Revitalizácia, tvorba nových hniezdnych a pravidelná údržba stien pre včeláriky zlaté v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3.,
3. Opatrenia	1.3.1., 1.3.2.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	24000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Materiál potrebný pre manažment hniezdnych stien (krovinorez, píly, iné náradie) a mechanizácia dodávateľa na zemné práce (buldozér, bager a pod.)
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

Monitoring bioty územia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-06 Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3.
3. Opatrenia	1.1.6., 1.2.6., 1.3.4.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	174000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Binokulárny a statívový ďalekohľad, terénna obuv, oblečenie, pohonné hmoty, zápisník, diktafón, fotopasce a ostatné vybavenie potrebné na výkon monitoringu.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-07 Monitoring invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Opatrenia	1.1.9.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	36000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Binokulárny a statívový ďalekohľad, terénna obuv, oblečenie, pohonné hmoty, zápisník, fotopasce a ostatné vybavenie potrebné na výkon monitoringu.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-08 Posilnenie kontrolnej činnosti stráže prírody v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.3.
3. Opatrenia	1.1.10., 1.3.6.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody

8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	90000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Binokulárny a statívový ďalekohľad, terénna obuv, oblečenie, pohonné hmoty, zápisník a ostatné vybavenie potrebné na výkon kontrolnej činnosti.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-09 Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 3.1.
3. Opatrenia	1.1.7., 1.2.7., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.5.
4. Priorita	Stredná až nízka
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045), stavba veže a fotokrytu 2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky a svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	27000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Materiál a mechanizmy potrebný na stavbu veže zabezpečené dodávateľsky, a materiál potrebný na údržbu a obnovu informačných tabúl, stavba fotokrytu
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-10 Sprístupnenie hodnôt CHVÚ Parížske močiare verejnosti
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Opatrenia	3.1.3., 3.1.4.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky a svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	60000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC a dataprojektor potrebný na prípravu prednášok a exkurzií, vozidlá na prevoz účastníkov exkurzie.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-11 Propagácia hodnôt CHVÚ Parížske močiare prostredníctvom prípravy publikácií
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Opatrenia	2.1.6.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky a svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	36000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC potrebný na prípravu článkov do regionálnych periodík a zariadenia a materiál na vydanie tlačovín (letáky, knižka, prípadne iné).
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-12 Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.3., 1.4., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.4., 1.1.8., 1.3.5., 1.4.1., 1.4.2., 2.1.4.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	30000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC potrebný na prípravu stanovísk, podklady (GIS vrstvy, údaje) a čas na nevyhnutné overenie stavu v teréne.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po uzavretí kalendárneho roku
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-13 Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3., 3.2.
3. Opatrenia	1.3.7., 3.2.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	30000 €

11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC potrebný na prípravu zámenných zmlúv, vybavenie na vymeranie pozemkov a súvisiace pomôcky.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Zámenné zmluvy a výpis z katastra nehnuteľností
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU020-14 Preverenie optimalizácie legislatívneho rámca v CHVÚ Parížske močiare
2. Príslušný operatívny cieľ	3.3.
3. Opatrenia	3.3.1., 3.3.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	5000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	PC potrebný na prípravu projektu ochrany, spracovanie podkladových dát a návrhu prípadných legislatívnych zmien.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Nariadenie vlády v prípade potreby úpravy legislatívy, inak záverečná správa zo zhodnotenia potreby novely vyhlášky
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 23/2008 Z.z.

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2016 – 2031)

Kód projektu	Názov projektu	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
SKCHVU020-01	Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom kosby trstiny	25000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
SKCHVU020-02	Odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara za účelom tvorby vodnej hladiny	0	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	300000	0	0	0	0	0
SKCHVU020-03	Obnova vodného pôvodných biotopov a režimu vo západnej časti územia CHVÚ Parížske močiare	0	25000	25000	25000	25000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU020-04	Tvorba ochranných zasiakavacích pásov a starostlivosť	0	30000	30000	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500
SKCHVU020-05	Revitalizácia, tvorba nových hniezdných a pravidelná údržba stien pre včeláriky zlaté v CHVÚ Parížske močiare	5000	5000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000
SKCHVU020-06	Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVU Parížske močiare	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800
SKCHVU020-07	Monitoring invázných živočíchov v CHVU Parížske močiare	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
SKCHVU020-08	Posilnenie kontrolnej činnosti stráže prírody v CHVU Parížske močiare	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
SKCHVU020-09	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Parížske močiare	300	4050	5050	5050	5050	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300
SKCHVU020-10	Sprístupnenie hodnôt CHVU Parížske močiare verejnosti	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
SKCHVU020-11	Propagácia hodnôt CHVU Parížske močiare prostredníctvom prípravy publikácií	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200
SKCHVU020-12	Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SKCHVU020-13	Realizovanie zámen pozemkov v CHVU Parížske močiare	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SKCHVU020-14	Preverenie optimalizácie legislatívneho rámca v CHVU Parížske močiare	0	1250	1250	1250	1250	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	45500	385500	381500	360000	359000	329000	328000	329000	328000	329000	328000	29000	28000	29000	28000	29000

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2032 – 2045)

Kód projektu	Názov projektu	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	
		2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2016-45	
SKCHVU020-01	Zlepšenie a udržanie vhodných podmienok pre hniezdenie vodného vtáctva prostredníctvom kosby trstiny	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	170000
SKCHVU020-02	Odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara za účelom tvorby vodnej hladiny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3000000
SKCHVU020-03	Obnova vodného pôvodných biotopov a režimu vo západnej časti územia CHVÚ Parížske močiare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100000
SKCHVU020-04	Tvorba ochranných zasiakavacích pásov a starostlivosť ne	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	7500	262500
SKCHVU020-05	Revitalizácia, tvorba nových hniezdných a pravidelná údržba stien pre včeláriky zlaté v CHVÚ Parížske močiare	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	0	1000	1000	24000
SKCHVU020-06	Monitoring predmetov ochrany a vtáctva v CHVÚ Parížske močiare	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	5800	174000
SKCHVU020-07	Monitoring invázných živočíchov v CHVÚ Parížske močiare	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	36000
SKCHVU020-08	Posilnenie kontrolnej činnosti stráže prírody v CHVÚ Parížske močiare	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	90000
SKCHVU020-09	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Parížske močiare	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	300	27000
SKCHVU020-10	Sprístupnenie hodnôt CHVÚ Parížske močiare verejnosti	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	60000
SKCHVU020-11	Propagácia hodnôt CHVÚ Parížske močiare prostredníctvom prípravy publikácií	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	36000
SKCHVU020-12	Posilnenie vykonateľnosti predpisov ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	30000
SKCHVU020-13	Realizovanie zámen pozemkov v CHVÚ Parížske močiare	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	30000
SKCHVU020-14	Preverenie optimalizácie legislatívneho rámca v CHVÚ Parížske močiare	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5000
	Spolu	28000	29000	28000	29000	28000	29000	28000	29000	28000	29000	28000	29000	28000	29000	29000	4044500

4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti

Tab.2. Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Udržať priaznivý stav chriašťa malého (<i>Porzana parva</i>), trsteniarika tamariškového (<i>Acrocephalus melanopogon</i>), kačice chrapáčky (<i>Anas querquedula</i>), husi divej (<i>Anser anser</i>) a včelárika zlatého (<i>Merops apiaster</i>) minimálne v kategórii B priaznivého stavu a udržať priaznivý stav kane močiarnej (<i>Circus aeruginosus</i>) v kategórii A priaznivého stavu.	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
2. Zvýšiť a udržať priaznivý stav bučačika močiarného (<i>Ixobrychus minutus</i>) minimálne v kategórii B priaznivého stavu	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkami a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3. Zvýšiť rozsah vhodných hniezdných možností pre včelárika zlatého (<i>Merops apiaster</i>) na minimálne 200m kolmých stien	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4. Zachovať súčasnú rozlohu TTP (48 ha) a využívať ich za týmto účelom.	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1. Zlepšiť kvalitu mokradných biotopov (mokré lúky, močiare, otvorené vodné plochy) pravidelným manažmentom (kosenie, spásanie, odstraňovanie náletových drevín a pod.) na rozlohe 280 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.2. Obnoviť biotopy otvorenej vodnej hladiny ako hniezdiská, loviská a nocoviská predmetov ochrany (odstraňovaním sedimentov a vegetácie so zazemnených častí) na rozlohe minimálne 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
3.2. Presadzovať ochranu prírody v CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkami	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
a užívateľmi územia			
3.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa
2.3. Optimalizovať legislatívny rámec pre zlepšenie ochrany prírody v CHVÚ Parížske močiare	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa
Opatrenia			
1.1.1. Zabezpečiť pravidelné kosenie trstiny ostrovčekovitým spôsobom na cca 120 ha, cca 60 ha ponechať bez kosenia	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.2. Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.3. Zabezpečiť obnovu vodného režimu vo západnej časti územia (v súčasnosti CHA) vytvorením meandrov a ramien v zazenmených častiach s prechodom vody do TTP	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.4. Vylúčiť likvidáciu alebo zmenšovanie rozlohy zamokrených depresíí	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.5. Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdom období	Výška vodnej hladiny	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.6. Monitorovať každoročne populácie predmetov ochrany a ďalších významných druhov vtákov	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.7. Eliminovať vyrušovanie fotografiami a návštevníkmi	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
1.1.8. Vylúčiť lov na kačice a husi v ochrannom pásme NPR a CHA Parížske močiare (3. stupeň ochrany)	Počet rokovaní/ počet kontrol v teréne	Každoročné zhodnotenie do 1. februára	Plní sa / Neplní sa
1.1.9. Monitorovať výskyt invázných živočíchov v CHVÚ a v prípade potreby znížiť ich počet (hlavne ondatry a nutrie)	Počet záznamov z monitoringu	Záznamy zadané do príslušných databáz	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.10. Zabezpečiť kontrolu dodržiavania legislatívy ochrany životného prostredia v území	Počet stanovísk, počet rozhodnutí	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
1.1.11. Vytvárať na okolitej ornej pôde v svahovitom teréne trávnaté zasiakavacie pásy	Rozloha zasiakavacích pásov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.12. Eliminovať prinášanie organických znečistení (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) potokom Paríž nad územím CHVÚ	Kontrola kvality vody	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.1.13. Znížiť stavy diviacej zveri v CHVÚ a okolí	Kmeňové stavy diviakov	Poľovné záznamy	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.2.1. Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara a vytvoriť	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdom sezóne	Plní sa / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
vodnú hladinu spolu na rozlohe 30 ha			
1.2.2. Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.1. Zabezpečiť vytvorenie hniezdných stien s dĺžkou minimálne 200m	Dĺžka vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.2. Zabezpečiť pravidelnú údržbu všetkých hniezdných stien	Dĺžka upravených stien	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.3. V prípade ťažby na lokalitách s hniezdnym výskytom včelárikov zabezpečiť vytvorenie dostatočného množstva nových vhodných stien	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.3.4. Zabezpečiť monitoring všetkých hniezdných párov včelárika zlatého v CHVÚ každoročne	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.3.5. Vylúčiť používanie pesticídov na hniezdiskách a v ich okolí	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
1.3.6. Pravidelnou kontrolou zabezpečiť dodržiavanie podmienok ochrany prírody v blízkosti samotných kolónií včelárikov	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
1.3.7. Na pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu uprednostňovať pri prenájdoch pôdy poľnohospodárske subjekty alebo organizácie pôsobiace v ochrane prírody ochotné dodržiavať pri hospodárení ekologické nároky včelárikov	Podiel štátnych pozemkov vhodne obhospodarovaných	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.4.1. Vylúčiť rozorávanie existujúcich TTP alebo ich zmenu na iný druh pozemku	Rozloha TTP	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
1.4.2. Vylúčiť aplikáciu pesticídov v území	Počet stanovísk, rozhodnutí	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
2.1.1. Zabezpečiť pravidelné kosenie trstiny ostrovčekovitým spôsobom na cca 120 ha, cca 60 ha ponechať bez kosenia	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.2. Zabezpečiť pravidelné odstraňovanie náletových drevín a invázných rastlín	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.3. Zabezpečiť obnovu vodného režimu vo západnej časti územia (v súčasnosti CHA) vytvorením meandrov a ramien v zazenmených častiach s prechodom vody do TTP	Rozloha zmanažovaných biotopov	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.1.4. Vylúčiť likvidáciu alebo znižovanie rozlohy zamokrených depresí	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.5. Zabezpečiť stabilný vodný režim v hniezdom období	Výška vodnej hladiny	Každoročné zhodnotenie po skončení	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
		kalendárneho roku	
2.1.6. Monitorovať každoročne populáciu bučiacika močiarného	Počet párov	Ročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
2.1.7. Eliminovať vyrušovanie fotografiami a návštevníkmi	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.8. Eliminovať prinášanie organických znečistení (vypúšťanie odpadových vôd, znečistenej vody z rybníkov a pod.) potokom Paríž nad územím CHVÚ	Kontrola kvality vody	Každoročné zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
2.2.1. Zabezpečiť odstránenie sedimentov a vegetácie ostrovčekovitým spôsobom vo vybraných častiach močiara a vytvoriť vodnú hladinu spolu na rozlohe 30 ha	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.2.2. Zabezpečiť údržbu a zabrániť zániku otvorenej vodnej hladiny	Rozloha vhodných biotopov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1.1. Vybudovať na minimálne jednom mieste vežu vhodnú na pozorovanie vtáctva	Počet pozorovateľní vtáctva	Zrealizované projekty	Plní sa / neplní sa
3.1.2. Udržiavať a v prípade potreby opraviť informačné tabule o CHVÚ	Počet informačných tabulí	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
3.1.3. Realizovať exkurzie na lokalitu pre verejnosť z okolia	Počet exkurzií	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.4. Realizovať prednášky o význame lokality v okolitých obciach	Počet prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.5. Vybudovať fotokryty na nekonfliktných miestach z pohľadu ochrany prírody	Počet fotokrytov	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / neplní sa
3.1.6. Vydávať letáky a iné vhodné propagačné materiály o význame územia a zabezpečiť vydávanie správ o území v regionálnych periodikách	Počet titulov publikácií	Výtlačky publikácií	Plní sa / neplní sa
3.2.1. Zabezpečiť aby pozemky vo vlastníctve štátu (SPF) v území boli prenajímané subjektom rešpektujúcim zásady ochrany prírody	Podiel štátnych pozemkov vhodne obhospodorených	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
3.2.2. Realizovať v prípade záujmu vlastníkov s pozemkami umiestnenými v CHVÚ ich zámenu za vhodné štátne pozemky umiestnené mimo CHVÚ alebo realizovať iné formy náhrad podľa § 61 zákona 543/2002	Počet zámenných zmluv	Zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.2.3. Zabezpečiť stretnutia s poľnohospodármi aktívnymi v území za účelom predstavenia možností a nástrojov na podporu vhodných foriem hospodárenia s ohľadom na predmety ochrany	Počet návštevníkov	Zhodnotenie po skončení kalendárneho roku	Plní sa / neplní sa
3.3.1. Doplniť pri zmene vyhlášky č. 23/2008 Z.z. medzi predmety ochrany belušu veľkú (<i>Ardea alba</i>), bučiacika veľkého (<i>Botaurus stellaris</i>) a volavku purpurovú (<i>Ardea purpurea</i>)	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa
3.3.2. Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláške 23/2008 Z.z. aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Parížske močiare	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa

5. Použité podklady a zdroje informácií

Použité zdroje:

- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy
- Hrdina, V., 2012. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Chudík, M., 2014. Územný plán veľkého územného celku Trnavského kraja v znení zmien a doplnkov, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR v znení zmien a doplnkov č. 2, Ministerstvo životného prostredia SR, 2008
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrtvy/>
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu
- Vyhláška MŽP SR č. 18/2008 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Hudec, K., Šťastný, K. (2005). *Falco vespertinus* – Poštolka rudonohá. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl II/1. Academia, Praha.
- Orta, J. & Kirwan, G.M. (2014). Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53226> on 17 September 2015).
- Šťastný, K., Hudec, K. (2011). *Lanius minor* – Ťuhýk menší. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl III/2. Academia, Praha.
- Yosef, R. & International Shrike Working Group (2008). Lesser Grey Shrike (*Lanius minor*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/60480> on 20 September 2015).
- Krištín, A. (2002). Strakoš kolesár (*Lanius minor*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Danko, Š. (2002). Ľabtuška poľná (*Anthus campestris*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Tyler, S. & Christie, D.A. (2012). Tawny Pipit (*Anthus campestris*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2012). *Handbook of the Birds of the*

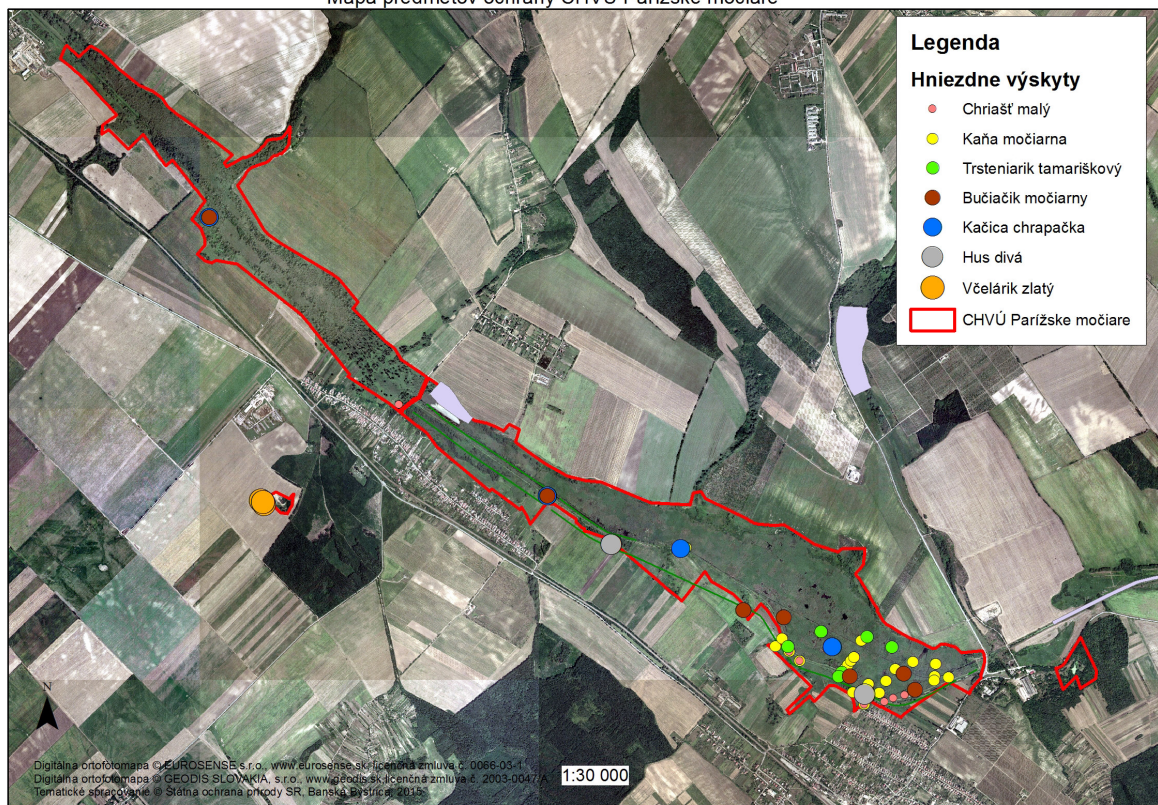
World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/57777> on 16 September 2015).

- SOS/BirdLife Slovensko: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v CHVÚ. ŠOP SR, Banská Bystrica.
- Taylor, B. (1996). Spotted Crake (*Porzana porzana*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53659> on 14 September 2015).
- Orta, J., Boesman, P., Marks, J.S., Garcia, E.F.J. & Kirwan, G.M. (2015). Western Marsh-harrier (*Circus aeruginosus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53021> on 15 September 2015).
- Carboneras, C. & Kirwan, G.M. (2014). Garganey (*Spatula querquedula*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/52890> on 15 September 2015).
- Trnka, R. (2002). Chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Ferienc, O. (1977). Vtáky Slovenska 1. Veda, Bratislava.
- Hudec (ed.) (1994). *Anas querquedula* – Čírka modrá. Academia, Praha.
- Karaska, D., Trnka, A., Danko, Š. (2002). Kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.

6. Prílohy

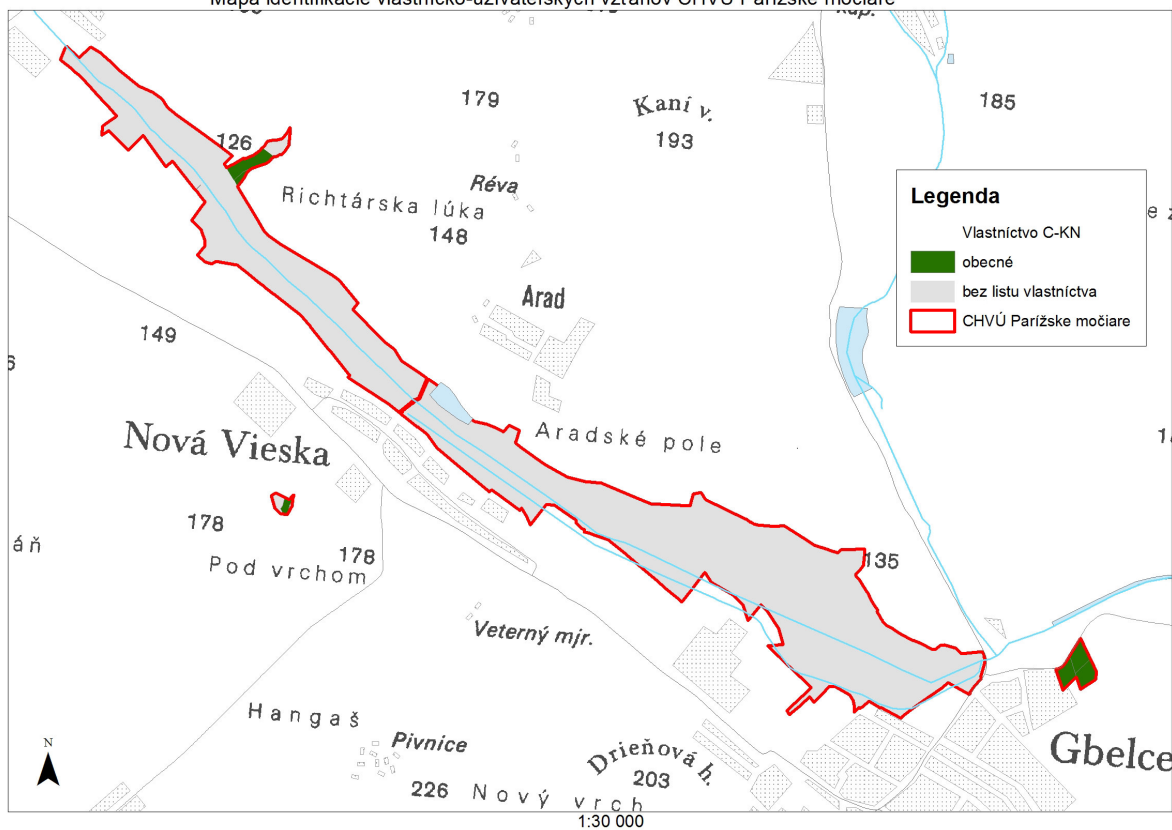
6.1. Mapa predmetu ochrany

Mapa predmetov ochrany CHVÚ Parížske močiare

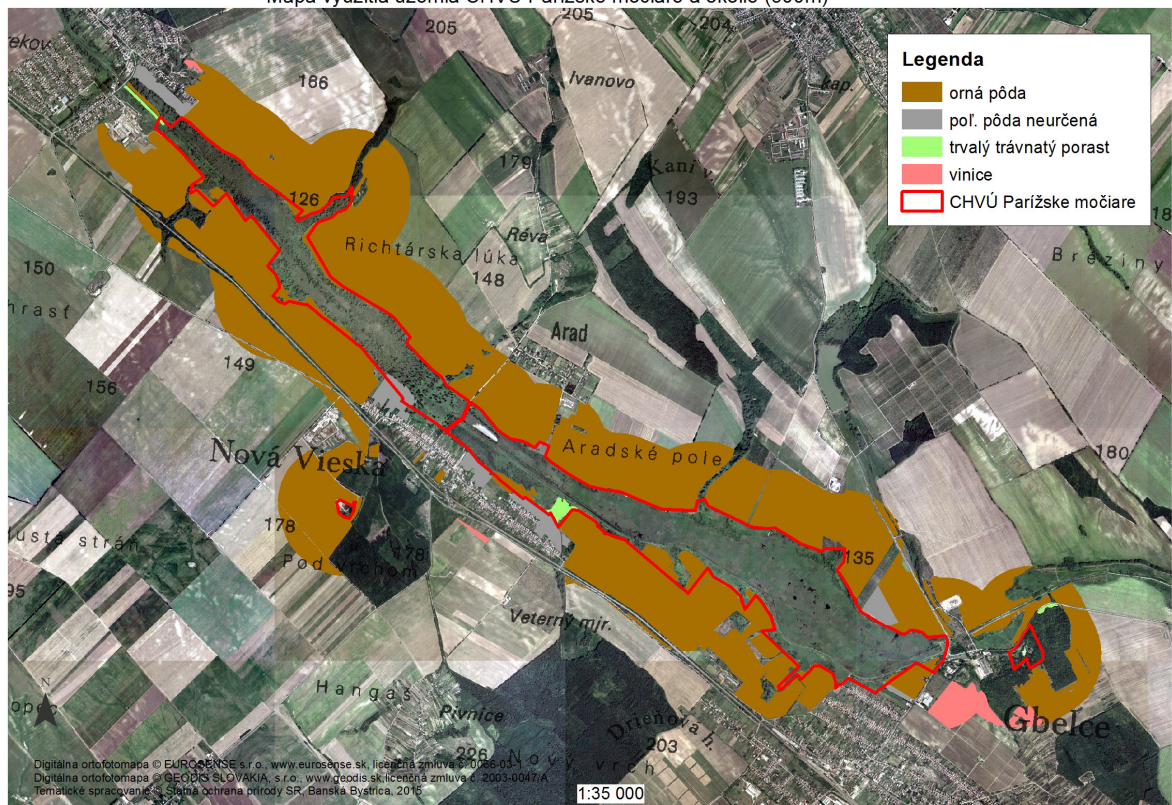
6.2. Mapa vlastnícko – užívateľských vzťahov

Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov CHVÚ Parížske močiare

6.3. Mapa využitia územia

Mapa využitia územia CHVÚ Parížske močiare a okolie (500m)

6.4. Mapa vlastníctva štátu v okolí CHVÚ

Parcely registra C kn v štátnom vlastníctve v okolí CHVÚ.

